ЁШ ЛЕНИНЧИ

Ўзбекистон комсомол-ёшлари рўзномаси

1991 йил 12 июль Жума

№ 106 (13.781)

Баҳоси 10 тийин.

• АССАЛОМУ АЛАЙКУМ, АЗИЗ МУШТАРИЙ! السلام عليكم، عزيز موشتری ! •

Фирқа бадаллари — комсомол кассаларига

Жумҳуриятимизда бундан кейин комсомолда ишлаётган коммунистлар аъзолик бадалларини фақат комсомол кассасига тўлайдилар, деб эшитдим. Шу гап тўғрими?

М. НАЗАРОВА.
Самарқанд вилояти.

Юқоридаги саволни изоҳлаб бериш учун биз Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг Ташкилий ва ҳуқуқий ишлар бўлимига мурожаат қилдик ва қуйидаги жавобни олдик:

Ўзбекистон Компартияси Уставининг 42, яъни Компартиянинг пул маблағлари манбаи ва фирқа аъзолик бадалларининг ҳажми белгилаб берилган параграфида комсомолда ишлайдиган коммунистлар бошланғич фирқа ташкилоти қарори билан фирқа бадалларини комсомол кассасига тўлайдилар, дейилади. Бундай тартибнинг сабаби шундаки, комсомол ташкилий жиҳатдан мустақилдир. У ўз Уставига мувофиқ фаолият кўрсатади. Устав эса комсомол органларига сайланганлар, уларда ишловчилар рўйхатда туришларини ва аъзолик бадаллари тўлашларини талаб қилади.

Компартия ўзи билан бир сиёсий дастурга таянувчи ёшлар ташкилоти мавжудлигидан, унинг доимо мустаҳкамланиб боришидан манфаатдор. Шунинг учун унга ғамхўрлик кўрсатади, ташкилот таркибида бевосита ўз аъзолари бўлишига интилади. Фирқа аъзосининг комсомолда ишлаши жиддий фирқа топшириғи сифатида баҳоланади. Мана шундай шароитда фирқа аъзолик бадалларини комсомол кассасига тўлаш ягона тўғри йўлдир.

Ўзбекистон Компартияси Уставининг мазкур талабини амалга ошириш механизми қуйидагича.

Комсомол органларига сайланган ёки ишга тасдиқланган ҳамда комсомол рўйхатига турган коммунист бошланғич фирқа ташкилотига Ўзбекистон Компартияси Уставининг 42-параграфига амал қилиш сабабларини тушунтириб, ариза билан мурожаат этади ва фирқа аъзолик бадалларини комсомол кассасига тўлашга рухсат сўрайди.

Бошланғич фирқа ташкилоти ёки бошланғич ҳуқуқига эга цех фирқа ташкилотининг фирқа қўмитаси ёки фирқа бюроси, бундай органларга эга бўлмаган фирқа ташкилотида эса мажлис Ўзбекистон Компартияси Уставининг 42-параграфига мувофиқ коммунистга комсомол органларида ишлаш даврида фирқа аъзолик бадалларини комсомол кассасига тўлашга рухсат бериш тўғрисида қарор қабул қилади.

Комсомолда коммунист фирқа аъзолик бадалларини ўзи рўйхатда турган бошланғич комсомол ташкилотига белгиланган тартибга мувофиқ комсомол билети билан тўлайди. Бундай ҳолда комсомол ведомостининг тегишли бандида — ЎзКП деб ёзиб қўйилади. Бадал Ўзбекистон Компартияси Уставида белгиланган ҳажмда тўланади.

Комсомолда ишлайдиган коммунист рўйхатда турадиган бошланғич фирқа ташкилотининг аъзолик бадаллари тўлаш бўйича ведомостининг бадал ҳажми кўрсатилган бандида — ЎзЛКЁИ деб ёзиб қўйилади. Коммунист ведомостга белгиланган тартибда имзо чекади. Бу ҳолда унинг фирқа билетининг бадал ҳажми кўрсатилган бандида — ЎзЛКЁИ деб ёзиб қўйилади ва «тўланган» деган муҳр босилади.

Комсомол органларида ишлаш ваколатининг муддати тугагач, коммунист комсомол рўйхатидан чиқади, ўзи рўйхатда турган бошланғич фирқа ташкилотини бундан воқиф этади ва келгусида аъзолик бадалларини тегишли тартибда фирқа кассасига тўлайверади.

Борди-ю комсомолда ишловчи ва бадалларни унинг кассасига тўловчи коммунист бир бошланғич фирқа ташкилотидан бошқасига ўтгудек бўлса, у ҳолда рўйхатда туриш чоғида ариза билан уни бундан воқиф этади. Ариза тегишли тартибга мувофиқ кўриб чиқилади.

Ҳозир кичкинтой болалар ҳам билишади қандай кийим яхшилигини. Бундайроғини харид қилинг, балога қоласиз. Яхшиси эса бозорда ҳам кўринмай қолди.

Ҳаққулобод тикувчилик фабрикаси чеварлари бу борада болалар жонига оро киришди. Улар тўққиз хил бежирим кийим-кечак ишлаб чиқармоқдалар. Фабрикага япон машиналари ўрнатилган эмасми, маҳсулот сифати ҳам шунга яраша бўляпти. Бу йил болаларга етказиб бериладиган маҳсулотнинг етмиш фоизи янги фасонларда чиқарилади.

Кийим-кечакларнинг бежирим ишлаб чиқарилиши, аввало тикувчига боғлиқ. Фабрика чеварлари буни инкор этишмайди.

Сиз суратда ана шу фабриканинг илғор чеварларидан бири Ёқутхон Раҳимовани кўриб турибсиз.

А. МИРЗАЖОН суратга олган.

Бўлғуси талаба—91

Медаллилар, олға!

Саноқли кунлардан сўнг илмга чанқоқ ёшларнинг катта бир гуруҳи синовдан ўтади. Бу оддий синов эмас, унинг таъсири йилларга татийди. Низомий номидаги Тошкент давлат дорилмуаллимини ҳам бу бахтдан бебаҳра қолган эмас. Олий билимгоҳ профессори, қабул комиссияси масъул котиби Низомиддин ака Маҳмудов билан қайноқ кунларнинг бирида суҳбатлашдик.

— Низомиддин Мамадалиевич, жумҳуриятдаги етакчи ўқув даргоҳларидан бири бўлган дорилмуаллиминда талабаликка қабул қандай ўтади ва у билан боғлиқ ишлар хусусида гапириб берсангиз?

— Олий билимгоҳимизнинг 12 та куллиётига 38 та ихтисослик бўйича ҳужжатлар қабул қилинмоқда. Режа бўйича 1300 талабага қутлуғ даргоҳда билим олиш насиб этиши кўзда тутилган. Тўғри, қабул ўтган йилдагидан анча кам (1990 йилда режа асосида 1750 нафар талаба ўқишга қабул қилинган). Бу эса ишимизни анча чигаллаштиради. Зиммамиздаги масъулиятни оширади. Ҳозиргача 5 мингга яқин киши (маълумот 9 июлгача — муаллиф) ҳужжат топширган.

— Педагогика олий ўқув юртларига қабул қоидаларида ўрта мактабни медаль билан тамомлаганлар алоҳида имтиёзга эга.

— Ҳа. Тан олиш керак, бу имтиёзлар ишимизни бироз қийинлаштирмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ 1125 нафар медаль соҳиби талабаликка даъвогар. Агар уларнинг 75 фоизини ҳисобласак, бу рақам 809 ни ташкил этади. Ҳолбуки, талабаликка тайёрлов бўлими тингловчилари, жумҳурият фан олимпиадаларида 1- 2-, 3-ўринларни эгаллаганлар, билимгоҳ ҳамда педагогика билим юртларини имтиёзли диплом билан тамомлаганлар ҳам мазкур имтиёзга эгалар. Шуни айтиб қўяй, бу қулайлик бошқа жумҳуриятлардан келганларга тегишли эмас. Шунингдек, жумҳуриятимиздаги «Ишонч ўқитувчи»ларининг қўйган баҳолари имтиҳон варақасига сўзсиз кўчирилади.

Олий билимгоҳимизнинг мусиқа, бадиий графика, бошланғич ҳарбий таълим ва жисмоний тарбия куллиётлари ҳам бундан мустасно.

— Балким, шу боисдан медаллилар кўпайиб кетаётгандир?

— Маълум бўлишича, ўтган йили жумҳурият бўйича 9 минг битирувчи медаль олишга муваффақ бўлган экан. Бу йил улар сони 11 мингдан ошиқ. Йилдан йилга рақам юқорига сапчимоқда. Ўқувчиларимиз саводхонлиги ошаяптимикан? Афсуски, бу унчалик ҳам сезилаётгани йўқ. Қабул қоидаларида медаль эгалари 75 фоизгача талабаликка қабул қилинадилар, дейилган. Кўпгина мутахассисликларда медаллилар суҳбат орқали ўтказилмоқда. Бунда унинг дунёқараши, билим савияси, касбни севиши алоҳида эътиборга олинади. Куллиёт деканлари раҳбарлигидаги комиссия мазкур ишни амалга оширади. Суҳбатдан ўтолмаганлар эса барча қатори кириш имтиҳонларини топширадилар.

— Назаримда, медаль системасини бу тарзда жорий этиш жумҳуриятимиз таълим-тарбия ишини ривожлантиришда энг мақбул йўл эмас.

— Буни вақт кўрсатади. Қолаверса, бу тажриба — синов тариқасида олиб боriляпти. Хабарингиз бўлса, Грузияда медаль бекор қилинган.

— Имтиҳон бўлгандан кейин ундан биров ўтади, биров эса йўқ. Қолаверса, синов пайтида турли хил ҳолатлар бўлиши мумкин. Айтмоқчиманки, баҳосидан норози бўлганларнинг дардига шерик бўладиган мардлар топиладими?

— Албатта. Апелляция комиссияси ариза тушиши ҳамон бу ишни кўриб чиқади. Комиссия таркибида ҳар бир фандан мутахассислар бор. Оғзаки имтиҳон натижасидан норози бўлганлар ўша куннинг ўзидаёқ комиссияга мурожаат қилишлари лозим. Ёзмада баҳо эълон қилинган кун.

— Бўлғуси талабалар учун қандай қулайликлар яратилган?

— Биринчи навбатда, чекка вилоятлардан келган қизларни ётоқхона билан таъминламоқдамиз. Олий билимгоҳда, турар жойларда овқат ташкил этилган.

Кириш имтиҳонлари дастурини китобча ҳолида чоп этганмиз. Унда баҳолаш мезони ҳам кўрсатилган. Янгиликларни овозингор орқали эълон қилиб турибмиз. Жамоатчилик асосидаги қабул комиссияси фаолият кўрсатмоқда. Аълочи жамоатчи талабалар фаол комсомол ходимлари тушунтириш ишларини олиб бормоқдалар. Бир сўз билан айтганда, синовларга тайёрланиш учун шароит, имкон қадар яратилган. Ҳамма гап талабгорларнинг ўзида қолди.

Муҳаммад АМИН суҳбатлашди.

«Ўзбекистон ССЖ йил ўқитувчиси—92»

Танлов давом этади

Ўзбекистон ССЖ Халқ таълими вазирлиги коллегияси, Ўзбекистон ССЖ Халқ таълими ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси президиуми, Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитаси котибияти, Ўзбекистон ССЖ Педагогика жамияти президиуми биргаликда «Ўзбекистон ССЖ йил ўқитувчиси — 92» танлови тўғрисида қарор қабул қилдилар. Танлов муаллимлик касби обрўсини янада кўтариш, жумҳуриятнинг барча типдаги мактаблари ва ҳунар-техника билим юртлари педагоглари фаоллигини кучайтириш, уларнинг интеллектуал имкониятларини намоён этиш, ижодий ишловчи ўқитувчиларни аниқлаш ва уларнинг илғор тажрибаларини оммалаштириш мақсадида ўтказилади.

Маълумки, якунланган ўқув йилида жумҳуриятимизнинг кўпгина шаҳар, ноҳия, вилоятларида «Йил ўқитувчиси» танлови бўлиб ўтди. Унинг якунловчи қисми — жумҳурият босқичи ҳам муваффақиятли ташкил қилинди.

Бироқ танловнинг энг муҳим натижаси «Йил ўқитувчиси» Бутуниттифоқ танловида Ўзбекистондан икки педагог — Самарқанд вилоятининг Ургут ноҳиясидан бошланғич синфлар ўқитувчиси А. Суюнов ҳамда Жиззах вилоятининг Зомин ноҳиясидан Ҳ. Раҳматуллаеваларнинг эришган муваффақиятлари бўлди. Ургутлик муаллимнинг мамлакатнинг энг яхши олти ўқитувчиси қаторида бўлиши жумҳурият барча ўқитувчилар гвардияси ғалабаси ва хизматини тан олиниши сифатида баҳоланишига асос бўла олади.

1991-92 ўқув йилида «Ўзбекистон ССЖ йил ўқитувчиси — 92» жумҳурият танловини қуйидаги муддатларда ўтказишга қарор қилинди:

I босқич — 14—19 октябрда бевосита мактаблар ва ҳунар-техника билим юртларида;

II босқич — 11—16 ноябрда Ўзбекистоннинг ноҳия (шаҳар)ларида;

III босқич — 9—14 декабрда вилоятларда, Тошкент шаҳрида, Қорақалпоғистон социалистик жумҳуриятида бўлиб ўтади.

IV босқич — 9—19 январда жумҳурият финали бўлади.

Шу билан бирга Ўзбекистон ССЖ Халқ таълими вазирлиги коллегияси, халқ таълими ва фан ходимлари касаба уюшмаси Жумҳурият қўмитаси (Марказий Қўмитаси) президиуми, Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитаси котибияти, Ўзбекистон ССЖ Педагогика жамияти Президиуми 1990 йил августда биргаликда қабул қилган қарори билан тасдиқланган «Йил ўқитувчиси» танлови тўғрисидаги Низом мазкур танловда ҳам амал қилишига қарор қилинди.

Танловга тайёргарлик шу кунлардаёқ бошлаб юборилди. Ташкилий қўмиталар, ҳакамлар ҳайъати, эксперт комиссиялари аъзолари тасдиқланди. Байрамни ташкил этиш ва ўтказиш бўйича режа ишлаб чиқилди. Танлов финали учун топшириқлар, матнлар, бошқа материаллар устида ишлар бошлаб юборилди.

Рўзномалар таҳририятлари жойларда танловнинг ўтишини ва унинг якунларини мунтазам ёритиб борадилар.

Шу сонга хабар

ҒОЛИБ ТАЛАБАЛАР

Куни-кеча Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитасида жумҳурият талабаларининг хабарномаси «Жилға» саҳифаларида эълон қилинган кўрик-конкурс ғолибларини тақдирлаш маросими бўлиб ўтди.

«Жилға»га юборилган хабарлар, мақолалар сермазмун, талабалар ҳаётининг у ёки бу жиҳатини яхши ёритиб бера олган бўлса-да, мақолалар бўйича эълон қилган кўрик-конкурсимизда биринчи ўрин ҳеч кимга насиб этмади.

— Иккинчи ўрин Тошкент давлат дорилфунунининг 3-босқич толиби **Бобур ТУХТАБОЕВ**га «Тавба-тазарру» эссеси учун берилди.

— Учинчи ўринни Фарғона вилоятидаги 12-мактабнинг 11-синф ўқувчиси **Дилоят ҚОРАБОЕВА**га, «Кел, умидли эртам» мақоласи учун ва дорилфунун журналистика куллиётининг талабалари **Рустам МАРДОНОВ, Эркин ШЕРМОНОВ**ларга «Бозор тўкин, аммо...» хабари учун беришга қарор қилинди.

Кўрик-конкурс ҳайъати энг яхши фотосурат учун эълон қилинган беллашувда биринчи ўринни, талабалар ҳаётини ҳаққоний ёритиб бера олган суратлар туркуми учун — **Жўра БОБОРАҲМАТОВ**га беришга қарор қилди. У капиталистик мамлакатлардан бирига имтиёзли сайёҳлик йўлланмаси билан тақдирланди.

— Иккинчи ўрин, жумҳурият рус тили ва адабиёти олий билимгоҳининг толиби **Гулиммат СОБИРОВ**га «Мен дардимни кимга айтаман?» сурати учун берилди.

Ғолибларнинг барчасига электрон қўл соатлари, фахрий ёрлиқлар топширилди. Мукофотларни топшириш маросимида Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитасининг котиби Комилжон Жуманиёзов иштирок этиб, барча ғолибларни қизғин табриклади.

Равшан АЛИМОВ.

МАРКАЗҚЎМДА ҚАБУЛ

Жумҳурият комсомоли Марказий Қўмитасининг биринчи котиби А. Носиров Афғонистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг биринчи котиби Муҳаммад Иброҳим, АЖ нинг Тошкентдаги ваколатхонаси масъул ходими Муҳаммад Салим, «Дарафше жавонон» рўзномасининг муҳаррири Фарук Савобни қабул қилди. Учрашувда Ўзбекистон ЛКЁИ Марказқўмининг бюро аъзолари — «Ёш ленинчи» рўзномаси Бош муҳаррири Жаббор Раззоқов, Ёшлар олий билимгоҳининг ректори Равиль Собиржонов иштирок этдилар.

Дўстона ва самимий ўтган суҳбат давомида икки халқ ўртасидаги дўстлик, ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш, бугунги кунда ҳал қилинмаган баъзи бир муаммоларни бартараф этиш тўғрисида маслаҳатлашиб олинди.

— БЛКЁИнинг, хусусан, марказнинг чет эллар билан алоқалари кенг, — деди А. Носиров, — аммо биз учун, Ўзбекистон учун удуми, урф-одати, ҳаёт тарзи, қалби яқин эл Афғонистон бўлиб қолади. Шундай экан биз яхши анъаналаримиз яна ҳам ривожланиши учун фақат Москва орқали эмас, балки тўғридан тўғри муносабатларни йўлга қўйишимиз лозим.

Муҳаммад Иброҳим Афғонистонда ҳамон давом этаётган уруш ҳақида гапираркан, томонларнинг муросага келиши масаласи халқаро, жумладан БМТ даражасида кўрилаётганини билдирди. Мамлакатда аҳвол қанчалик оғир бўлмасин, деди у, йигит-қизлар АЁИга ишонадилар, у тутган йўлни қўллаб-қувватлайдилар.

Мулоқот сўнггида Афғонистон делегацияси учрашув режалаштирилмаган бўлсада уларни илиқ кутиб олишгани учун миннатдорчилик билдирди.

Шу куни делегация аъзолари Ёшлар олий билимгоҳида таълим олаётган юртдошлари билан учрашдилар.

Кеча делегация Москвага учиб кетди.

СУРАТДА: Афғонистонлик меҳмонлар.

ТУХТАМАСАНГ — ТУХТАТИШАДИ

Юнусобод даҳасида жиноят содир этилди. Босқинчилар 600 сўм пул ва қимматбаҳо марваридларни олиб, кўздан ғойиб бўлишган. Етказилган оғир тан жароҳати туфайли хонадон соҳиби 59 ёшли А. Умаров оламдан ўтди...

Тўхташ тўғрисидаги кўрсатмага ВАЗ — 2107 маркали, давлат белгисига эга бўлган тўқ қизил рангли автомобиль ҳайдовчиси эътибор ҳам қилмасдан яна тезликни оширди. Милиция ходимлари унинг ортидан йўлга тушдилар. Кўрилган тадбирлардан сўнг «07» рулидаги «лочин» тўхташга мажбур бўлди. Машинада тўрт киши: ҳеч қаерда ишламайдиган, илгари судланган 25 ёшли Музаффар Насриддинов, иш жойининг тайини йўқ 23 ёшли Алишер Зокиров, 1956 йилда туғилган Шуҳрат Абдуллаев ва 1959 йилда туғилган «Ободончилик» ширкатида ишлайдиган Маъмур Тожиевлар бор эдилар. Текшириб кўрилганда, автомашина ичидан 16-калибрли қирқма милтиқ, патрон, 600 сўм пул, марварид тақинчоқ, уч дона ниқоб, бир нечта пичоқ ва ҳоказолар топилди. Кўрсатилган аниқ далиллардан сўнг, уларга содир этилган жиноятга иқрор бўлишдан бошқа илож қолмади...

Анвар НАЗАРОВ.

БИЗНЕС МАКТАБИНИНГ ДАСТЛАБКИ ҚАЛДИРҒОЧЛАРИ

Бизнес мактабини битирган дастлабки қирқ киши — менежерларга дипломлар берилди. Улар бошқарув ва ишлаб чиқаришни ташкил этиш асослари билан танишдилар. Тингловчилар назарий дарслардан ташқари амалий ўйинларда қатнашдилар, хорижий фирмаларнинг вакиллари билан учрашдилар, Тошкентда ишлаётган қўшма корхоналарнинг фаолияти билан танишдилар. Электрон техникада ҳам ишлаб кўрдилар, бундай техника ёрдамисиз бизнес муваффақияти ривожлана олмайди.

Бизнес мактабини «Билим» жамиятининг Ҳамза ноҳия ташкилоти жумҳурият Ташқи ишлар вазирлиги билан биргаликда ташкил этганди. Назарий дарсларга ССЖИ Ташқи ишлар вазирлиги дипломатия академиясининг, Иттифоқ Фанлар академиясининг олимлари таклиф этилди.

Бугунги кунда истиқболли янги касб — жумҳуриятимизда тузилаётган биржаларда ишлайдиган брокерлик касбини ўзлаштиришга қарор қилган кишилар учун бу мактабнинг эшиклари очиқдир.

(ЎзТАГ).

Эшитдингизми, ўқидингизми?

● КРЕМЛНИНГ Съездлар саройида РСФСЖ халқ депутатларининг тантанали мажлиси очилди. Съезд Россия биринчи Президентининг ўз лавозимини бажаришга киришишига бағишланди.

Россия Федерациясининг Президенти Б. Н. Ельцин қасамёд қабул қилади: «Россия Совет Федератив Социалистик Жумҳурияти Президенти ваколатларини амалга ошириш чоғида РСФСЖ Конституцияси ва қонунларига риоя этаман, инсон ва фуқаро ҳуқуқлари ҳамда эркинликларини, РСФСЖ халқлари ҳуқуқларини ҳурмат қиламан ва муҳофаза қиламан, халқ зиммамга юклаган вазифаларни виждонан адо этаман, деб қасамёд қиламан».

Россия гимни янграйди, шу пайт Кремлда РСФСЖ Президенти боргоҳи устида Россия Федерациясининг Байроғи кўтарилади.

Бутун рус патриархи Алексий II Россия Президентига яхши истаклар билан мурожаат қилиб, мамлакат учун оғир пайтда у ўз зиммасига олаётган масъулиятни таъкидлади. Патриарх Россиядаги барча конфессиялар раҳбари имзолаган табрикномани ўқиб эшиттирди ва уни Б. Н. Ельцинга топширди.

Б. Н. Ельцин қисқа нутқ сўзлади. У Россия федерацияси суверенитетини мустаҳкамлаш юзасидан қилинадиган ишлар дастури тўғрисида, Суверен жумҳуриятлар Иттифоқини янгилашда Россиянинг иштироки ҳақида гапирди.

М. И. Глинканинг «Шон-шарафлар» хори янграйди.

М. С. Горбачевга сўз берилади. ССЖИ Президенти Б. Н. Ельцинни табриклаб, РСФСЖ Президентига амалий ишларда муваффақиятлар тилади ва мамлакатдаги энг катта жумҳуриятда туб ислоҳотларни амалга ошириш лозимлигини уқтирди.

ССЖИ ва РСФСЖ Президентлари бир-бирларининг қўлларини маҳкам қисадилар.

Шу билан мажлис тугади.

Депутатлар Кремль девори ёнидаги Номаълум аскар қабрига гулчамбарлар қўйдилар.

● ССЖИ Олий Кенгаши сиёсий айблар билан қатағон қилинганлар ҳақидаги қонун лойиҳасини кўриб чиқмоқда. Агар қонун кучга кирса айбсиз ҳукм этилганларнинг оилаларига ва меросхўрларга 11 минг сўмдан товон тўлаш кўзда тутилмоқда.

● «МАГАДАНСКАЯ КОМСОМОЛЕЦ» рўзномаси сўнгги сони нашрдан чиқди. Унинг таъсис этувчиси — вилоят комсомол қўмитаси ёшлар ҳафталигини моддий томондан таъминлашдан бош тортди. Келишмовчиликнинг асосий сабаби вилоят комсомол қўмитаси билан рўзнома жамоаси ўртасидаги фикрларнинг қарама-қаршилигидир.

Комсомол: кеча, бугун ва эртага

Мустақиллик

УЗИБУЛАРЧИЛИК ЭМАС

Май ойида жумҳурият комсомол ходимларининг минтақавий семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон ЛКЕИ XXIV съездидан кейин ўтган давр мобайнида амалга оширилган ишлар, комсомол ташкилотларининг ҳозирги аҳволи ва бошқа муҳим масалалар муҳокама қилинди. Шулардан келиб чиқиб, айрим фикрларимни баён этмоқчиман. Эслатиб ўтаман: айтадиганларим шахсий фикр, холос.

Кенгашда таъкидланганидек, бугунги кунда комсомол сафини ўстириш, иттифоқ аъзолари ҳисобини юритиш комсомолни ташвишга солиб турган долзарб масалалардир. Аксига олиб комсомоллар сони кўпайиш ўрнига йилдан-йилга камайиб бормоқда. Хўш, нега шундай бўляпти? Бунинг сабаби қаерда? Тўғри, бу ерда масалага давр тақозоси, турмушимиздаги ижтимоий-сиёсий ўзгаришлар нуқтаи назаридан ёндашиш лозим бўлади. Бироқ...

Мен айбдорларни ахтариш ниятидан бутунлай йироқман. Фақатгина баъзи масалаларни ойдинлаштириб олмоқ керак. Мулоҳаза қилиб кўрайлик. Ҳозир биз «турғунлик йиллари» деб атаётган даврда кишилар буйруқбозлик услубининг тазйиқи остида ишлаганлар. Уларда «юқоридан» кўрсатма билан бирга ўзларига топширилган иш учун оз бўлса-да, масъулият ҳисси ҳам бўлган. Қайта қуриш бошланди-ю, айримлар ана шу жавобгарлик ҳиссидан ҳам бутунлай [illegible]. Натижада ишларимиз олдинга эмас, орқага қараб кета бошлади.

Айтмоқчиманки, баъзи комсомол ташкилотларида ҳам худди шундай лоқайдлик, масъулиятсизлик кайфияти ҳукм сураяпти. «Бўлса бўлар, бўлмаса ғовлаб кетар», қабилида иш тутиш комсомол мавқеига, унинг сафининг мустаҳкамланишига жиддий путур етказмоқда.

Буни исботлаш учун кенгашда ўқилган маърузаларнинг бирида қуйидагиларни келтирмоқчиман:

«Агар комсомол сафига тайёргарлик босқичини, таҳлил қилиб қарайдиган бўлсак, бунда комсомолга кирувчи Уставни, комсомол тарихини ўрганади. Йигит ва қизларнинг аризаси комсомол қўмиталарининг йиғилишида кўриб чиқилади. Сўнгра уларга комсомол билети топширилади. Умуман олганда, тайёргарлик босқичида ҳар бир йигит-қиз ўзига нисбатан эътибор ҳис қилади.

Мана, улар комсомол аъзоси бўлишди. Хўш, кейин-чи? Кўпинча ёшлар, айниқса, ўқувчилар энди уларга нисбатан олдингидек эътиборни сезмайдилар. Бир-икки ой ўтади. Қарашадики, уларнинг ҳаётларида ҳеч нарса ўзгармаяпти. Комсомол ходимлари ва фаоллари худди ана шу пайтда кечириб бўлмас эътиборсизликка йўл қўядилар. Шунинг учун ҳам комсомолчилар аста-секин ташкилот ишидан четлаша борадилар, Устав талабларини бузадилар». Бу ерда изоҳнинг ҳожати бўлмаса керак.

Яна бир гап. Ўзбекистон ЛКЕИ XXIV съездида жумҳурият комсомоли Устави қабул қилинганди. Унга мувофиқ бошланғич ташкилотларга мустақиллик берилди. Бироқ бошланғичлар шу мустақилликни англаб етмаяптилар. Бундан қуйидагича хулоса чиқариш мумкин: [illegible] фаолият олиб бориш, ёшлар эътиборини қозониш учун энг аввало комсомол қўмиталари ходимлари ва фаоллари масъулият туйғусини ҳис этишлари керак. Тўғри, кимларгадир бу гаплар урачилик даврининг жанговар шиорларидек туюлиши мумкин. Лекин аччиқ бўлса-да, ҳақ гапни айтиш керак — ҳар ким нонини ҳалоллаб ейиши лозим.

Лазиз ТАНГРИЕВ,
ССЖИ Журналистлар уюшмаси аъзоси.

Ишбилармон кишилар

ҚАЛОВИНИ ТОПСАК...

ИШБИЛАРМОНЛИК аслида нима дегани? Пул топишми ё мўмай даромад изидан қувишми? Энди билсак, ҳар иккаласи ҳам эмас экан. Нега дерсиз? Уддабуронлик, ишнинг кўзини билиш — бу яхшиликка етаклайди. Аввало, бугунгидек ташвишли кунларда эл кўнглига йўл топиш ҳам осонмас. Қандай қилиб бўлса-да, бозор деган оғир «юк»нинг остона ҳатлаши анча қийин кечаётир. Ҳали бу борада муаммолар беҳисоб. Айниқса, мураккаб бозор шароитида ишбилармонларнинг Тошкент учрашуви умидли қадамларни бошлаб берди. Ўз ишининг устаси Жиззах вилояти матлубот жамиятига қарашли Ғаллаорол аграсаноат комбинати бош директори Аъзамжон СУЛАЙМОНОВ билан шу ҳақда суҳбатлашдик.

— Аъзамжон ака, Тошкент учрашувидан хабарингиз бор. Албатта, ҳар бир катта ишнинг бошланиши осон кечмайди. Биз ҳам аввалига бозор муносабатлари деса, қўрқувга тушдик. Рўзғоримиз бутлигини, бола-чақани ўйладик. Бу аввало, бизнинг ҳали кўп нарсалардан бехабарлигимиз оқибати бўлса, иккинчидан шов-шувга ўчлигимиздир. Охирини ўйлаш қаёқда. Тўғриси, энди эртанги кунга ишонмай ҳам қўйдик...

— Бу табиий жараён. Уни ҳеч ким тўхтата олмайди. Шундай пайтдаям кимлар ютади? Олғирлар, олди-сотдини касб қилиб олганлар. Яна кимга қийин, оддий халққа-да! Тер тўкиб, ҳалол нон топиб еган одам ҳеч қачон текинхўрлик қилолмайди. Бу бозор дегани, аслида ҳали юқорида айтилгандек, халқимизнинг иқтисодий сиёсатдан анча бехабарлиги оқибатида кўпчиликни ваҳимага солиб қўйди. Айниқса нарх-навонинг кескин кўтарилишини айтинг. Меҳнаткаш бечора бола-чақасини ўйлайди. У сиёсатни кўпам тушунавермайди. Қорни тўқ бўлса, ғами ҳам йўқ-да.

— Шундай дейсизу, лекин ҳамма оғирликни раҳбарларга, қолаверса, давлатга юклаб қўйиш ҳам яхшимас. Қишлоқда ишсизлар кўп. Қозони ҳафтада бир марта гўшт кўрмайдиган оилалар ҳақида гапириш осон. Лекин ана шу муаммоларни ечиш кимнинг вазифасига киради. Бир киши қаерга боради? Ҳисоб-китобни яхши билмасанг, куйиб қолишинг ҳеч гапмас. Сизнинг агрокомбинатингиз таърифини ҳали ҳеч ким эшитмаган.

— Сизлар билмайсизларда. Аммо вилоятда ҳамма билади. Икки йилдан ошди, иш бошлаганимизга. Ҳисобимизда 150 гектар еримиз бор. Шунинг 5 гектари боғ, қолгани лалмикор ерлар. Ажабланаяпсизлар-а, буларнинг ғалладан бошқа ташвиши йўқ экан-да, деб. Иш кўп. Комбинатнинг асосий вазифаси, аҳолидан мол-ҳол, сут ва бошқа маҳсулотлар сотиб олиб, уларни қайтадан ишлаб яна ўзларига сотиш эди. Йўлини топдик. Қарасак, халқимизнинг куни зўрға ўтиб турган бўлса. Ўйлаб-ўйлаб бошқа турдаги маҳсулотлар цехларини очишга киришдик. Биздан олдин бу ерлар «Ўзбекбирлашув»га қарарди. Эга йўқ, ташландиқ жой. Лекин ҳеч ким рухсатсиз бир нарса эктирмайди. Комбинатимиз ҳисобига ўтказиб олгач, бир йил орасида ишлар анча юришиб кетди. Эски гараж бор эди. Қанча минг сўмга қурилгани менга қоронғу. Лекин умуман фойдаланилмаган. Ана шу бинони қандолат цехига айлантирдик, Емхона, омборхоналарни эса колбаса, музхонага мўлжалладик. Чанқовбосди ичимликлар ишлаб чиқарувчи цех ҳам очдик. Ҳозир бир йилда 30—35 тонна қандолат маҳсулотлари тайёрланаяпти. Ҳар ойига 20—25 тонна колбаса ишлаб чиқарилмоқда. Хом-ашё ўзимиздан.

— Ўз чорвачилик фермангиз ҳам бор, деб эшитдик...

— Ҳа, 250 бошга яқин қорамол, 600 лар атрофида қўйларимиз бор. Аҳолининг гўштга бўлган талаби жуда катта. Нарх осмонда. Қўлдан берсанг қуш ҳам тўймайди, дейдилар-ку, лекин шукрки, ноҳиямиз савдо тармоқларига баҳоли қудрат маҳсулотлар етказиб турибмиз.

— Даромадга яраша буромад, деганлар. 250 га яқин ишчи-хизматчиларнинг куни қандай ўтяпти. Бир ёғи уларнинг аксарияти ёшлар экан?

— Иш бошлагандаёқ ана шулар ёнимга кирди. Қўллаб-қувватлаб «Аъзам ака, сиз бошчи бўласиз, йўл-йўриқ кўрсатасиз. Қолганини бизга қўйиб беринг», деб тинчитишмади. Ҳозир қишлоқларда бекорчилар жуда кўп. Жамоа ва давлат хўжаликларидаям ўринлар ҳисобли. Ўзларингиз биласиз, ғалла етиштириш мавсумий иш. Аввалига мени тушунмаганлар ҳам бўлди. Эплолмайди дейишди. Ҳақиқатан ҳам дастлаб жуда қийналдик. Одамлар ҳайиқиб туришди. Бирон нарса чиқармикан, куйиб қолсак, нима бўлади деб иккиланганлар ҳам топилди. Бир йил ўтгач, ёшлар иш сўраб келаверди. Имкони борича раъйини қайтармадик. Ҳозир 300—400 сўм атрофида маош олишаяпти. Бу гапни мақтаниш учун айтаяпти, деб ўйламанглар. Рост. Ўтган йили 3 миллион 800 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардик. Мана энди тегирмон ва мойжувозларни ҳам ишга тушириш арафасида турибмиз. Ишчиларимиз четдан ҳеч нарса сотиб олмайди. Бир ярим йил ичида аҳолини газ, сув билан таъминладик. 15 йилдан бери газ учун югуриб, кирилмаган маҳкама қолмаган эди. Ҳатто, 2 миллион сўм атрофида маблағ ҳам сарфланган. Ваъдалар берилавериб, алдаб келишган. Мана охири бу ишни ниҳоясига етказдик. Яна бир савоб ишлардан бири «афғон» йигитлари Б. Бозорбоев ва Ш. Хидировларга жумҳурият Президентининг Фармонига биноан иккита уй ажратдик.

— Аъзамжон ака, муваффақиятлар ўз йўлига. Бизни қийнаётган нарса бошқа. Одамларимиз қизиқ феълли. Сал ишнинг кўзини билиб, қўл остингдаги одамларга қайишсанг, «Бу пихини ёрган одам-да, ўзи» деб пичинг қилишади. Ҳозир бутун мамлакатда беҳисоб ширкатлар, фермер хўжаликлари фаолият кўрсатаяпти. Ана шуларнинг кўпчилиги халқ учун жон койитаётганлигига шубҳа қилмаймиз. Лекин улар орасида бойлик ортидан қувиб, юрганлари ҳам кўп. Умуман, ҳукуматимизнинг ширкатлар, хусусий корхоналар ташкил этиш борасида юргизаётган сиёсатига муносабатингиз қандай?

— Бир сўз билан жавоб беришим қийин. Очиғи, фармон чиқиши бошқа, уни назорат қилиш бошқа. Бундан аввал ҳам қанчалаб халқпарвар фармонлар чиққан. Лекин амалда-чи? Қоғозда бажарилган ишлар йўқ эдими? Ҳаммамиз билардик-ку, лекин айтишга келганда...

Бизда қизиқ ҳолат ҳукм сураяпти. Қаерга борсанг, ширкат. Кийим-кечак ҳам, озиқ-овқат ҳам, ҳатто машиналар ҳам. Бу яхшимас. Ахир ширкат бошқа, хусусийлик бошқа. Ширкат дегани, ягона ҳукмрон менман, хоҳласам, исталган маҳсулотнинг нархини, осмонга чиқараман, хоҳласам туширaман, дегани эмас-да. Олайлик, кийим-кечак маҳсулотлари. Шуларни пуллаб ўтирганларнинг ўз шахсий фабрикалари борми, яна қайта ишлаб чиқараверса. Инсоф ҳам керак-да. Унинг ҳам чек-чегараси бор. Ҳадеб бу бозор иқтисоди, дея исталган нарсанинг баҳосини кўтараверишу, халқни талаш яхши эмас. Шундоқ ҳам қийин-ку. Жойларда, чекка қишлоқларда асосий озиқ-овқат нон билан ёғ. Ҳозир шулар ҳам ҳисобли. Унни олинг. Жон бошига 7 килограммдан ойига белгилаб беріляпти. Етмайди. Бир оилада камида 5—7 та жон бўлса, эллик-олтмиш килограмм ун бир ойга етадими? Ун бўлмаса, қишлоқда рўзғорнинг қандай кечишини бир тасаввур қилиб кўринглар. Шунинг учун айтмоқчиманки, биздаям майли, ширкатлар кўпайсин, лекин уларнинг фаолияти қатъий назорат қилинсин.

Ёки хусусийлик деган гаплар чиқаяпти. Мана Болтиқбўйи, Кавказ ортида дўконлар одамларга сотиляпти-ку. Кимга фойда, халққа-да!

— Муаммолар ҳам бордир...

— Битта Ғаллаоролнинг ер майдони дунёдаги энг катта нуфузга эга бўлган баъзи давлатлар ҳудудига тенглашади десам ишонарсизлар. Ер кўп. Бу яхши. Бир томони тоғлик, адирликлар беҳисоб. Лекин фойдаланилмай ётган майдонлар бор. Уларнинг «эга»лари ҳам кўп. Жонли мисол: ўтган йили ноҳия ижроқўми комбинатимизга «1-Ғаллаорол» давлат хўжалиги ҳисобидан 100 гектар ер ажратди. 20 гектарига сабзавот экинлари ҳам экиб қўйгандик. Лекин қувончимиз кўпга бормади. Хўжалик вилоят, ноҳия ижроқўмлари томонидан махсус қарорлар чиққан бўлишига қарамасдан бу ерларни яна қайтариб олди. Энди билмадим, бу масалада қаерга мурожаат қилиш керак? Кейин транспорт масаласида ҳам аро йўлдамиз. Маҳсулотларни етказиб беришда қийналяпмиз.

— Мана яқиндагина ўз ишини тугатган ишбилармонларнинг Тошкентдаги учрашуви энди Ўзбекистон учун жаҳон савдо-сотиқ дарвозаларини очармикан?

— Албатта, жуда хайрли қадам ташланди. Чунки бизлар шундоқ ҳам ташқи дунёдан айрилиб қолганмиз. Мени қувонтиргани, бутун жаҳондаги яхши ниятли одамлар нигоҳи, эътибори юртимизга тушди. Шунингдек, жумҳуриятимиз раҳбарларининг бу учрашувга самимий муносабатда хайрихоҳлик билдиришгани. Бу биринчи навбатда иқтисодий мустақиллик сари қадам ташлаётган жумҳуриятимизнинг келажаги учун жуда мустаҳкам пойдевор бўлади деб ўйлайман.

Суҳбатдошлар:
И. ХУДОЕР,
Н. ЖАЛИЛ.

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯЛАНИШ ЖАМҒАРМАСИГА

«Ўзбекистон маиший кимё» ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоасининг режадан ташқари олган фойдаси унинг катта қисмини ўз ходимлари эҳтиёжларига сарфлаш имконини берди. Корхона касаба уюшмаси қўмитаси, меҳнат жамоаси кенгаши ва маъмуриятининг қарорига кўра, завод ишчиларига корхона ошхонасида тушликка сарфланадиган харажатнинг икки сўмдан уч сўмгача бўлган қисмини тўлаш назарда тутилган. Энди тушликнинг нархи бирлашма ходимларига жуда ҳам арзон тушмоқда. Қолган ҳамма нарсаларнинг ҳақини корхона тўлайди. Бундан ташқари ҳар бир кишига ойида 80 сўмдан тўлов берилмоқда.

Корхонада уй-жой муаммоси ҳам унчалик ўткир эмас. Бирлашма шинам уйлар сотиб олиш учун 1 миллион сўмдан кўпроқ пул ажратди. Кимёгарларнинг 30 га яқин оиласи яқин кунларда янги уйларга кўчиб ўтади.

(ЎзТАГ мухбири).

ХХ аср кундалиги

«АМРИҚОНИНГ ЯНГИ МАКТАБИ»

ВАШИНГТОН. (ТАСС мухбири Владимир Матяш). АҚШ Президенти Жорж Буш у илгари маълум қилган «Амриқо 2000» дастури доирасида «янги Амриқо мактабларини ривожлантириш корпорацияси» барпо этилганини эълон қилди. Бушнинг гапларига қараганда корпорация «Амриқо мактабининг янги авлодини шакллантириши» ва «Амриқо болаларига жаҳонда энг яхши таълим бериши лозим».

«Биз олтин билан безатилган мактаблар барпо этмоқчи эмасмиз, — деди Оқ уй бошлиғи. — Биз шунчаки мактаб таълими олтин натижалар беришини хоҳлаймиз. Инқилоб шу ерда, ўз хонадонимизда бошланади. Маориф соҳасидаги инқилобни биз учун ҳеч ким амалга оширмайди. Бу ишни биз ўзимиз бажаришимиз керак».

Президент Буш ишбилармон Амриқонинг хусусий компаниялари ва фирмалари янги корпорация жамғармасига тахминан 200 миллион доллар пулни бутунлай эҳсон қилишлари кутилаётганини айтди.

«Амриқо 2000» дастури мамлакатда ягона синовлар стандартини (ҳозирги вақтда бундай стандартлар йўқ) — инглиз тили, математика, бошқа аниқ фанлар, тарих, жуғрофиядан ўқувчиларнинг билимларини текшириш тизимини жорий этишни кўзда тутади. Ўқувчиларнинг касб тайёргарлиги биринчи марта жорий этилади. Жумладан, касаба уюшмаларининг ва ишбилармонлар ташкилотларининг маориф ва меҳнат вазирликлари билан биргаликда ишчи касблар соҳасидаги махсус билимларнинг ўқувчилар эгаллаши лозим бўлган даражасини ишлаб чиқиш режалаштирилган.

Маъмурият ўрта мактабнинг янги тусини — давлат пул билан таъминлаб турадиган «янги Амриқо мактабини жорий этишни режалаштирмоқда. Келгусида бу мактаблар хусусий жамғармалар эвазига сақлаб туриладди. Аввалига янги тусдаги 535 мактаб очилади, уларнинг ҳар бирига давлат хазинасидан бир миллион доллар ажратилади.

Янги корпорация дорулфунунлар, «фан марказлари», хусусий фирмалар, педагогика фани новаторлари иштирокида педагогик тадқиқотлар ва илмий ишланмаларни ҳам пул билан таъминлаб туради. Корпорация ташкил этиш сабабларидан бири АҚШ мактаб тизимидаги танглик ҳолати ва унга сарфланаётган маблағларнинг етишмаётганлигидир. Иқтисодий сиёсат илмгоҳининг маълумотларига қараганда, бу кўрсаткич жиҳатидан Қўшма Штатлар дунёда 14-ўринда турибди.

Ғарбдаги энг бой шу мамлакатда тахминан 23 миллион амриқолик ўқиш ва ёзишни билмаслиги тасодифий эмас.

ХАБАРЛАРДА ОЛАМ НАФАСИ

ДЕҲЛИ. «Ассам озодлиги бирлашган жабҳаси» деган газандалар гуруҳининг вакили Ҳиндистоннинг мана шу шимоли-шарқий штатида айтишича, шу ташкилотнинг жангарилари ушлаб олиб кетган Шўро мутахассиси Сергей Гришченко «қочишга уринган пайтда ўлдирилган». ЮНИ ва ПТИ ахборот бошқармалари шу хабарни тарқатишди. Ўша ташкилот вакилининг Ассам штати маъмурий маркази Гувахатида тарқатилган баёнотига кўра, Шўро мутахассиси ўзини қўриқлаб турган газандалардан бирининг қуролини тортиб олган. Бироқ, «Бирлашган жабҳа» таъбири билан айтганда, у «қочмоқчи бўлиб турганида» отиб ташланган. С. Гришченко 1 июль куни бир гуруҳ ҳиндилар билан бирга газанда жангарилар томонидан ўғирлаб кетилган эди. Гаровга олинганларни озод қилиш учун штат маъмурларидан «Бирлашган жабҳа»га мансуб бир неча айирмачини озодликка чиқариш шарт қилиб қўйилган эди. Жангариларнинг ҳамма талаблари бажарилган эди.

БЕЛГРАД. Оврупо ҳамжамиятларига аъзо бўлган уч мамлакат — Голландия, Люксембург ва Португалиянинг ўн нафар вакили 9 июль кечқурун Югославия пойтахтига келди. Улар Югославиядаги танглик бартараф этиш юзасидан яқинда Брионии оролида федерация, Словения раҳбарлари ва Оврупо ҳамжамиятлари вакиллари ўртасида тузилган битимларнинг бажарилишини назорат қилиши лозим бўлган кузатувчиларнинг биринчи гуруҳини ташкил этади. Тахмин қилинишича, биринчи гуруҳ аъзолари федерал маъмурларнинг вакиллари билан музокара ўтказгач, Бриони битимларининг бандлари қандай бажарилаётгани билан танишиш мақсадида Словенияга, шунингдек Хорватияга борадилар. Улар ўт очишни тўла-тўкис тўхтатиш тўғрисидаги битимларнинг бажарилишига, шунингдек ЮСФЖнинг Словениядаги давлат чегаралари тартибига риоя этилишига асосий эътибор берадилар. Словения маъмурлари чегарада Словения ўзини мустақил деб эълон қилишидан аввал мавжуд бўлган тартибни тиклаш мажбуриятини олганлар.

ВАШИНГТОН. АҚШ Президенти Жорж Буш Амриқо конгрессига мурожаат этиб, ўз маъмурияти таклиф этган мамлакат ҳарбий бюджети лойиҳасини маъқуллашга ва стратегик қуроллар ишлаб чиқариш учун сўралган маблағни сақлаб қолишга чақирди. Ж. Буш Амриқо мудофаа тайёрлиги уюшмасининг анжуманида сўзга чиқиб, маъмурият қаттиқ чеклашлар билан янги бюджетни таклиф қилганини таъкидлади. Ҳужжатда дунёда рўй бераётган ўзгаришлар ҳисобга олинган ва у «бизнинг ялпи миллий маҳсулотимиз кам фоизини ташкил этади, бу эса «буюк депрессия» замонларидан буёнги бошқа ҳар қандай ҳарбий бюджетдан камдир. Шу сабабли ҳар қандай қўшимча қисқартиришлар Амриқо қуролли кучларининг қудратига путур етказиши мумкин. Июнда АҚШ конгрессининг вакиллар палатаси 1992 молия йилидаги ҳарбий бюджетни маъқуллаган эди. Бироқ конгресс аъзолари Оқ уйнинг 4 та «В-2» бомбардимончи тайёрасини қуриш учун 3,2 миллиард доллар ажратиш ҳақидаги талабини қондиришдан бош тортган эдилар. Вакиллар палатаси маъмуриятнинг стратегик мудофаа ташаббуси дастурларини амалга ошириш ҳақидаги талабига нисбатан 1,7 миллиард доллар кам маблағ ажратди. Ҳозир, сенат ҳарбий бюджетни кўриб чиқишга киришаётган пайтда мен уни АҚШ миллий хавфсизлигини таъминлайдиган бюджетни маъқуллашга чақираман, деб таъкидлади Президент Буш.

БОНН. Маҳаллий матбуотда гўё Совет Иттифоқи «яқин вақтларгача собиқ ОДЖ ҳудудида кимиявий қуролни сақлаб келган эди», бу қурол «бир неча ҳафтагина аввал» мамлакатдан олиб кетилди, деган хабар босилган эди. ОФЖ мудофаа вазири Герхард Штольтенберг бу хабарларни рад қилди. Журналистлар билан бўлиб ўтган суҳбатда у бундай даъволарни қилиш учун асос бера оладиган бирон-бир факт мудофаа вазирлигига маълум эмас, деб таъкидлади. Аниқ маълумотга эга бўлмай туриб, Совет Иттифоқининг баёнотига шубҳа билдириш ўринсиздир, деб таъкидлади вазир. Мудофаа вазирлигининг расмий вакили Карлхайнц Райхертнинг айтишича, Шўро раҳбариятининг иккита Олмония давлати бирлашган пайт — 1990 йил 3 октябргача қўшинларнинг шарқий гуруҳи собиқ ОДЖ ҳудудида ҳеч қандай кимиявий қуролга эга эмас эди, деган баёнотига ишонмаслик учун ҳеч қандай асос йўқ.

(ТАСС).

Ранг-баранг олам

ЎҚ ЎТМАС АЙИҚ

● АМРИҚОЛИК бир гуруҳ талабалар таътилни Эскимо-Пойнт шаҳри яқинидаги Гудзонов кўлтиғи қирғоғида ўтказишарди. Бир куни тунда талабалар яшаётган лагерга катта айиқ «ташриф» буюрди. Яхшиямки, лагердаги итлар ҳайвонни ўз вақтида сезиб қолиб, талабаларни уйғотиб юборди. Акс ҳолда айиқ ташрифи фожиа билан тугаши турган гап эди. Талабалардан бири ов милтиғи билан айиқни отиб ўлдиради. Ҳайвоннинг гўшти бўлакларга бўлинганида, унинг баданидан 40 та ўқ чиқди. Улар айиқнинг қалин терисида қолиб кетиб, ҳаётига зарар етказмаганди.

ОЛИЙҲИММАТ ПОЛИЦИЯЧИЛАР

● АРГЕНТИНАНИНГ Тукуман шаҳри атрофидаги катта автомобиль йўлида хизмат бурчини ўтаётган полициячилар эътиборини кўча ўртасида тўхтаб қолган енгил машина ўзига тортди. Автомобиль ичидаги жуда ҳам келишган икки қиз кўзларида ёш билан машинанинг аккумулятори бузилиб қолганлигини айтиб, ёрдам беришни сўрашди. Олийжаноб полициячиларнинг қизларга раҳми келиб, ўзларидаги эҳтиёт аккумуляторни қизлар машинасига қўйиб беришди. Орадан икки кун ўтгач, Тукуман шаҳри полиция бошқармасига хат келди. Унда юқоридаги икки полициячига катта миннатдорчилик изҳор этилиб, уларнинг олийжаноблиги туфайли машинадаги наркотик моддалар манзилига ўз вақтида етказилганлиги айтилганди. Бироқ, бу мактуб, шаҳардаги бир гуруҳ наркотик моддаларни сотиш билан шуғулланувчи жиноятчиларни қўлга туширишда ёрдам берди.

ТАДБИРКОР ХЎЖАЙИН

● ТОКИО шаҳридаги ресторанлардан бири, эшиги тепасига барча хоҳловчиларни текинга овқатлантириш ҳақида эълон осиб қўйди. Бироқ, унинг бир шарти бор экан: хўранда бир тарелка суюқ овқатни, 747 граммли котлетни салат ҳамда битта батон нонни 40 минутда «паққос» тушириши шарт эди. Мабодо «меҳмон» шу муддатда овқатланиб улгурмаса, унда овқатнинг нархини икки ҳисса қилиб тўлайди. Текинга овқатланиш истагида бу ғаройиб «мусобақа»да қатнашган маҳаллий 102 талабгордан атиги 18 киши бепул овқатланган бўлса, қолганлари овқат нархини икки ҳисса қилиб тўлашди.

Қирқ йилдан кейинги дийдор

Жуда ҳам гўзал ўтди, бу учрашув. Ҳамма мамнун, ҳамма шод. Кўзларда илиқлик... ҳаяжон. Қирқ йилдан кейинги дийдор. Кимнингдир сочларини «қиров» босган, кўзларининг тагида ҳаёт ўз чизиқларини қолдирган. Лекин дўстлар даврасида улар бир зум унутилгандек, ташвишлар ёддан чиққандек, қирқ йил аввалги ўйинқароқ ва хаёлпараст, ерга урса кўкка сапчийдиган болаларга айлангандеклар.

Булар пойтахтнинг Собир Раҳимов ноҳиясидаги 22-сон ўрта мактабнинг собиқ битирувчилари. Хотиралар... Қандай созки улар бор. Шу кунларнинг қадрин билдиради, ўтган кунлар армонин.

...Ака-уканинг бири эрталаб, иккинчиси тушдан сўнг мактабга қатнар экан. Икковига бир жуфт калиш. Акаси мактабдан келса, укаси калишни кийиб мактабга отланган... Ўзига тўқ оиланинг фарзанди тушлик учун партадошига, дўстларига егулик олиб келарди... Кучли камқувватни ҳимоя қилган. Ўзаро ёрдам, дўстлик ва ўзганинг дардига шерикчилик муҳити ҳукмрон бўлган... ўша йиллар. Ана шуларни ёдга олдилар йиғилганлар. 1951 йил битирувчилари орасидан тўрт доктор, етти фан номзоди, турли корхона раҳбарлари етишиб чиқди. Қолганларининг бари олий маълумотли. Ҳаётда тутган ўрин бу билан ўлчанмайди, албатта. Унинг ўзга қадр-қимматлари бор. Лекин 22-мактабга йиғилганлар барча олий фазилатларни ўзларида мужассамлаштиргандек. Балки шу сабаб уларнинг турли мавзудаги суҳбатлари ниҳоясига етмасди. Ўзаро фикр алмашувлар, маслаҳатлашувлар, замон, давр ҳақидаги мунозаралар нинг адоғи йўқдек эди.

Кейин эса катта концерт бўлди. Ҳозирги битирувчилар ва мактабнинг иқтидорли ўқувчилари тўпланганларга ўз санъатларини намойиш этдилар. Саҳнадан тарих гувоҳ ғазаллар, куйлар, замонавий қўшиқ ва шеърлар янгради. Ҳар қалай ҳеч кимни зериктирмасликни ният қилган болалар мақсадларига етишдилар.

Шу сингари учрашувлар 22-сон ўрта мактабда анъанага айланган. Бу мактаб — қутлуғ даргоҳ. Уни генераллар Собир Раҳимов ва Собир Охунжонов, шоирлар Қуддус Муҳаммадий, Туроб Тўла, Эркин Воҳидов, Тўлқин Илҳомов, Тўлқин Имомхўжаев, Анвар Исроилов, Сайёр Пўлат ва Қудрат Ҳикматлар тамомлаган.

Ушбу мактаб 1957 йилдан эътиборан араб тилида ўқитишга ихтисослашган. Бу ердаги синфдан ташқари ишлар ҳам эътиборга лойиқ. Методист ўқитувчи Фотима Иноғомова раҳбарлигидаги табиат тўгарагининг донғи иттифоққа тарқалган десак, муболаға бўлмас. Унинг қатнашчилари йиллик олимпиадаларда иштирок этиб, етакчи ўринларни қўлдан чиқармаяптилар.

Бу ишларнинг барчасида эса мактабнинг 44 йиллик директори, ССЖИ Халқ ўқитувчиси, Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган ўқитувчи Ҳоким ака Ҳошимовнинг хизмати катта.

Жамиятнинг эртаси бугундан бошланади. Бугунги болалардан. Эътиборимизни, меҳру-муҳаббатимизни, борлиғимизни шуларга бағишласак, улар ҳам келажакда оқибатли бўладилар. Ишончли бўладилар.

Нилуфар БОБОЖОНОВА.

* * *

СУРАТДА: пойтахтдаги 22- мактабни 1951 йил тамомлаганларнинг учрашув онлари.

Р. НУРИДДИНОВ, (ЎзТАГ) тасвирга туширган.

1962 йил 2 июнь

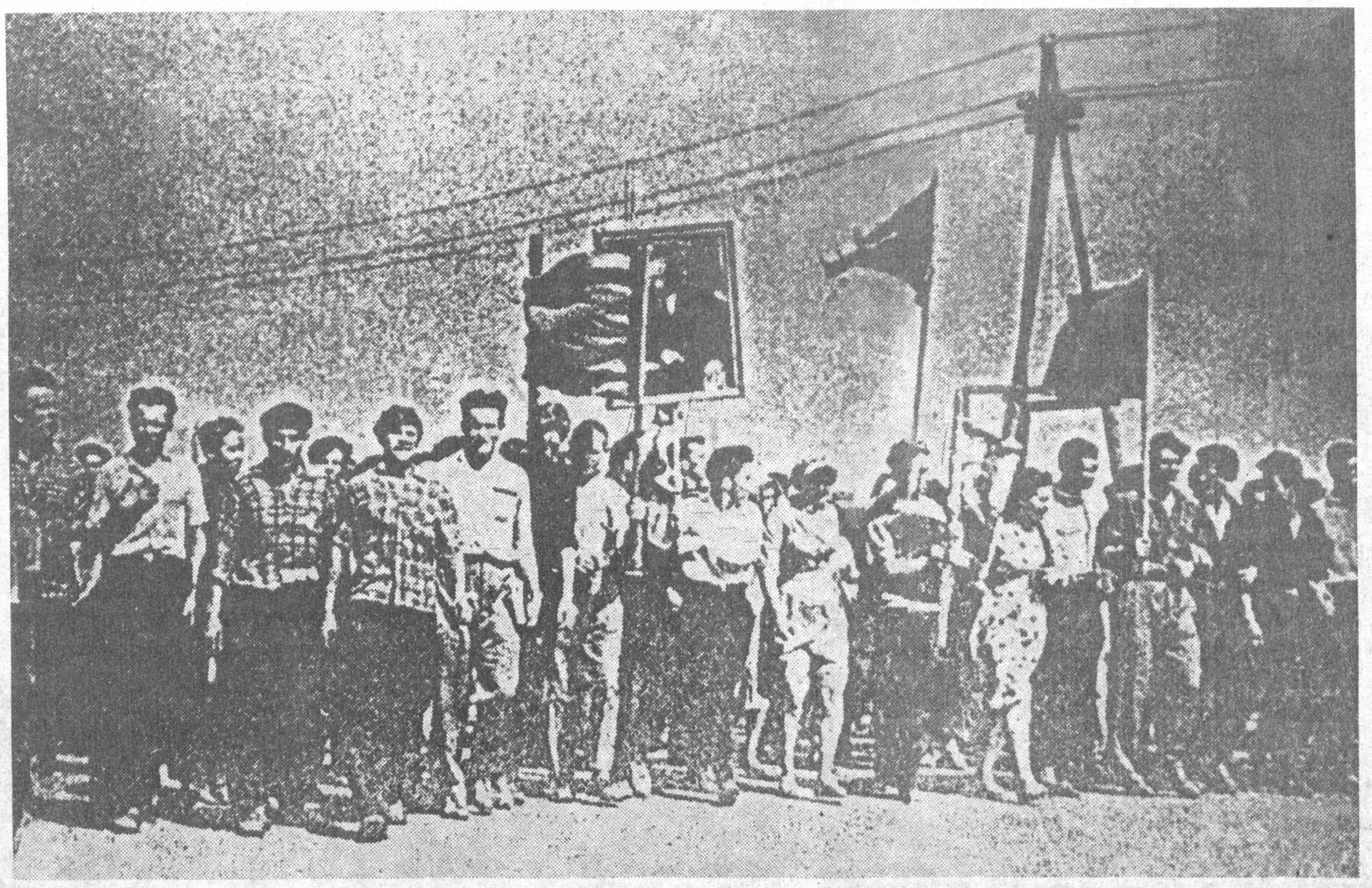

НОВОЧЕРКАССК

САЛКАМ 30 ЙИЛ МУҚАДДАМ НОВОЧЕРКАССКНИНГ БОШ МАЙДОНИДА АВТОМАТДАН ШИҒАБ ЎҚ УЗИЛДИ. НЕГА? БУ САВОЛ ҲАНУЗ ТАКРОРЛАНАДИ.

«— У ерда, чамаси, уч минг киши бор эди, — шивирлади у.

— Нима?

— Ўлганларни айтаманда, — тушунтирди у. — Ҳойнаҳой, станцияга йиғилганларнинг ҳаммаси ўлгандир.

Аёл унга ачиниш билан боқди, «Бу ерда ўлганлар йўқ, — эътироз билдирди у. — Ота-боболаринг, полковник Аурелиано Буэндиа замонидан буён Макондода ҳеч нарса бўлмаган». Уйига келаётиб Хосе Аркадио Иккинчи кириб ўтган учта емакхонада ҳам унга шу гапни қайтаришди: «Ўлганлар йўқ эди»...

Ҳозир мен сизларга таҳририят қутисига келган бир қанча хатлардан парчалар келтираман ва ўйлайманки, сиз Габриэл Гарсиа Маркеснинг «Юз йил танҳоликда» романи қаҳрамони ўрнида бўлиш қандайлигини билиб оласиз — у, юртдошларини отишганини ўз кўзлари билан кўриб, ўликлар билан тўлиб-тошган вагондан аранг чиқиб, жонажон шаҳрига қайтганида ҳамма жойда бир гапни эшитиб турибди: ҳеч нарса бўлгани йўқ...

«Ҳеч қанақа ялписига отиш бўлмаган. Айрим автоматлардан сидирға ўқ узилган... Биз, сипоҳиларни юк машинасида олиб келишди; майдонда ҳеч қандай мурда ва қон кўлмаги йўқ эди» (И. Иваненко, истеъфодаги подполковник, Москва вилояти).

«Масъулиятни бўйнимга олган ҳолда айтаманки, Совет Армияси аскарлари ва сипоҳиларидан ҳеч ким намойишчиларга қарата қурол ишлатган эмас». (А. Ладилов, истеъфодаги полковник, Ростов-Дон).

«Новочеркасск, 1962.» мақоласи («Комсомольская правда рўзномасининг 1989 йил 2 июнь сонига қаранг) мазкур шаҳарда юз берган фожиадан 27 йил ўтгандан кейин марказий шўро матбуотида чоп этилган биринчи мақоладир. Ўз одамларининг қўли билан амалга оширилган ишдан қўрқувга тушган ворислар ҳалок бўлганлар мурдасини ишончли жойларга яширдилар ва ҳақиқат юзага чиқаётганда устма-устига эътироз билдириб, ҳақиқатни тириклар хотирасидан ўчириб ташлашга ҳаракат қилдилар: ғавғо кўтариш шартми, шундоқ ҳам мамлакат нотинч.

Ўша биринчи мақоладан сўнг икки йил ўтди. Бироқ мавзу эскиргани йўқ. Мактубларга қайтамиз. Биз уларни алоҳида сабрсизлик билан кутган, бошлаб қўйган қидирув ишларимизнинг илгари силжишига кўмаклашади, деган умидда эдик. Янглишмаган эканмиз. Новочеркасскда июнь кунларида содир бўлган воқеаларнинг ўнлаб гувоҳлари мақолада воқеалар юзасидан баён этилган қайдларни тасдиқлашади, қўшимчалар киритишади. Батайск станциясидаги вагон кузатувчи А. Пашченконинг ёзишича, унинг бригадаси 1962 йил 6 июндан 7 июнга ўтар кечаси шошилинч равишда панжаралар билан жиҳозланган юк вагонларининг тўрт составини Новочеркасск томонга жўнатган. Бу исёнкор шаҳар аҳолисини оммавий тарзда кўчиришга тайёргарлик кўрилганлиги ҳақидаги маълумотни тасдиқлайди, яхшики, бу тадбир амалга ошмай қолди. Ростовлик В. Аветян отишмадан бироз олдин шаҳар фирқа қўмитаси биносида эди. Унинг ҳикояси, бу ҳарбийлар билан намойишчилар ўртасидаги мулоқат натижасида масала тинч йўл билан ҳал қилинишига умид боғлаш учун имкон бўлганлигини исботловчи ёрқин ва икир-чикирларигача тўла баён этилган гувоҳликдир, аммо «юқори»дан лаънати буйруқ олиб бўлинганди.

Ишчи В. Синчаевский эса тугун ечимини шундай эслайди:

— Қурол қўлланиши мумкинлигини ҳеч ким хаёлига келтирмаганди. Автоматлардан сидирғасига узилган ўқлар йиғилганларга тегди, юқорилаб кетди, хиёбондаги дарахтларга қадалди. Дарахтлардан япроқлар, шохшаббалар ва ўлдирилган ёки қўрқувдан қути ўчган болалар тўкилди. Бир зумда олдинги қатордагилар тисарилишди, бироқ ортга қочадиган жой йўқ эди; худди автоматчиларни топтаб кетадигандек биров чапга, биров ўнгга қараб чопди. Улар эса отишди...

Шундай тасвир этувчи мактублар талайгина. Агар буларга гувоҳларнинг оғзаки ҳикояларини қўшадиган бўлсак, улар миқдорини ўнталаб санашга тўғри келади. Тасаввурда қайта тикланган воқеанинг аниқлигига шубҳа қолмайди. Ва кутилмаганда, Новочеркасск қирғинида бевосита иштирок этган Шимолий Кавказ ҳарбий округининг собиқ раҳбарлари, генерал ва полковниклардан ўттиз нафардан зиёди жамоа бўлиб имзо чеккан мактуб қўлимизга келиб тегади. Ўқиймиз: «Кейинги пайтларда матбуот ва телевидение орқали Ростов вилоятининг Новочеркасск шаҳридаги воқеалар тўғрисида (1962 йил, июнь) ёлғон-яшиқ хабарлар тарқатилмоқда. «Комсомольская правда», «Литературная газета», Ростов рўзномаси «Комсомолец»...да ушбу воқеалар бўйича тўқиб чиқарилган материаллар чоп этилди...»

Шундан кейин истеъфодаги ҳарбий бошлиқлар ўн уч саҳифада юз берган воқеа юзасидан ўз фаразлари билан таништириб, «тўқима»ларни фош этиб ташлашади. Мазкур хатда бир талай янги ва анчайин қимматли маълумотлар бор — масалан, унда айтилишича, округ қўшинлари қўмондони генерал И. Плиев Ростов вилояти фирқа қўмитаси биринчи котиби А. Басовдан телефон орқали электровозсозлик заводидаги қўзғолон тўғрисида ахборот олгач, Новочеркасскка шахсан келади ва КПСС Марказий Қўмитаси Президиуми аъзоси А. Кириленкога (биринчи мақолада бу шахслар эслаб ўтилмаган, фақат А. Микоян ва Ф. Козлов таъкидланган эди) ўзини таништиради. «Уддабуронлик ва эгалланган кўникмалардан фойдаланган» разведкачилар завод бошқармаси жойлашган бинодан А. Басов бошлиқ вилоят фирқа қўмитаси бюро аъзоларини қандай олиб чиққанлари тўғрисидаги ҳарбий лавҳа ҳам қизиқиш уйғотади.

Биз, ниҳоят хатдан тартиб ўрнатиш учун қўшиндан фойдаланиш ҳақидаги фармойишни ўша вақтдаги ССЖИ Мудофаа вазири маршал Р. Малиновский берганлигини билиб оламиз.

Ушбу хат муаллифлари нуқтаи назарида майдондаги воқеалар шундай кечган эди:

«...Оломон КПСС шаҳар қўмитасига ва шаҳар кенгаши ижроия қўмитасига гуррос йўл олди, бир қисм безорилар бинога бостириб кириб, у ерда тўс-тўполон кўтардилар: мебеллар синдирилди, ҳужжатлар улоқтирилди, сиёҳга ботирилди ва ҳоказо...

Раҳбарият (ўр. Микоян А. И.) бинони экстремистлардан халос қилиш, бунинг учун қўшиндан фойдаланиш, кейинчалик у ерда қуролли қўриқчи қўйиш юзасидан қарор қилди.

Бу вазифани бажариш қўшилма командири ўринбосари ўр. Шаргородский Д. Н. га топширилди. Ўр. Шаргородский Д. Н. бинони безорилардан озод қилиб, КПСС шаҳар қўмитаси ва шаҳар ижроия қўмитаси бўсағасига қуролли қўриқчиларни қўйди ҳамда эшик олдига қўйилган аскарлар шу дақиқадан соқчи эканликларини ва уларга ўқ-дори берилганини, уларга нисбатан ҳеч қандай ҳужумга йўл қўйилмаслигини, чунки уларга қурол ишлатиш ҳуқуқи берилганини ва бунинг учун жавобгарликка тортилмасликларини мегафон орқали эълон қилди.

Бир неча марта қилинган огоҳлантиришларга қарамай, бир неча безорилар соқчилар томон силжиб келишди ва улардан қуролларни тортиб олмоқчи бўлишди. Олишув чоғида автоматлардан биттасининг предохранители узилиб, сидирғасига ўқ отилиб кетди. Натижада, бизнинг ҳисоб-китобларга кўра, 6 киши ҳалок бўлди, бир неча одам эса яраланди. Маълумки, худди шу даврда иғвогарлик мақсадида номаълум кимса томонидан отилган ўқ бир фуқаро курагига теккан ва у яраланган».

Жамоа бўлиб ёзилган мактубга имзо чекканлар ичида ўша пайтда Ростов командир-инженерлар билим юрти бошлиғи ўринбосари полковник А. Ладилов ҳам бор. Лекин тахминан бир ой илгари у ўз қўли билан ёзилган бошқа хатни редакцияга йўллаган эди. Юқорида мен ундан парча келтиргандим. Унда, жумладан, полковник шундай деб ёзади:

— Пахтавон патронлар билан бирваракайига ўқ узиш асносида мен генерал Олешко билан КПСС шаҳар қўмитаси биноси балконида эдим. Генерал уч марта мегафон ёрдамида намойиш қатнашчиларига мурожаат этди. Огоҳлантиришлардан сўнггина «ўт очиш»га фармойиш берди. Автоматлардан пахтавон патронлардан юқорига қарата бирваракайига отилди. Бироқ барча намойишчиларнинг майдондан бир зумлик қочишидан кейин у ерда 10 га яқин фуқаро ётгани кўринди. (Қарангки, бир неча киши ўлган, қолганлари яраланган экан). Ушбу воқеалар арафасида бир милиционерни ва бир сипоҳи (майор)ни ўлдириб, уларнинг қуролларини тортиб олишганди. Иғвогарлар ана шу отишмадан фойдаланиб, вазиятни кескинлаштириш мақсадида оломон ортидан отган бўлишлари эҳтимолдан узоқ эмас.

Нима учун бир жойда ва айни бир вақтда бирга турган одамлар айни бир воқеани турлича кўришди экан? Балки, турли томонга ўқ отилгани учундир? Ёки жавобгарлик олдидаги қўрқувданми? Ахир аксарият ўқувчиларимиз қонли ҳаракатнинг ҳақиқий айбдорлари ва ижрочилари номи очиқ айтилишини талаб қиляптилар.

Аммо, менинг назаримда, айбдорларни қидириш, бу энг муҳими эмас.

— «Қонли шанба» қурбонларидан бири Терлицкий эди, — деб ёзади бизга новочеркасcклик Г. Егоров. — Уни менинг кўз ўнгимда ўлдиришди — у дарвоза тирқишидан шаҳар милиция бўлими ҳовлисига қараётганди (биринчи ўқлар айнан шу ерда янграганди).

Биз Геннадий Терлицкийнинг онаси Анна Васильевнани излаб топдик. Мана у нималарни ҳикоя қилди:

— Гена ўн беш ёшда эди. У озиқ-овқат техникумида ўқирди. Ўққа у тасодифан учради. Шаҳар қўмитаси биноси олдида намойиш бошлангач, техникум директори ўқувчилардан ҳеч кимга кўчага чиқишга йўл бермаганлигини менга кейинчалик унинг дўстлари гапириб беришди. Аммо жисмоний тарбия ўқитувчиси бекорга вақт ўтказиб ўтирамизми, деб болаларни жисмоний тарбия дарсини ўтказиш учун ҳовлига олиб чиққан. Болалар эса, албатта, бош оққан томонга қочиб қолишган. Нима бўлаётганини томоша қилиш қизиқ эди. Томоша қилишди... Ўғлимнинг жасадини менга беришмади, бошқа ўлганларнинг қариндошларига ҳам шундай қилишди. Ҳатто дайди ўқ теккан сартарош аёлни ҳам дафн учун беришмади. Фақат бир йилдан кейин мени милицияга чақириб «Ўғлингиз қаердалигини биласизми?» деб сўрашди. «Агар сизлар менга айтсангизлар, биламан-да» деб жавоб қилдим. Менга ҳеч нарса айтишмади. Фақат ўғлимнинг ўлгани тўғрисида справка беришди ва улар орасида Генанинг соати бор-йўқлигини билиб беришим учун бир қанча соатларни менга кўрсатишди. Унинг соати йўқ эди, балки, уни ўликхонада ечиб олишгандир.

Салкам 30 йил муқаддам юз берган фожиавий воқеанинг тасодифий қурбони бўлган ўсмирнинг онаси ҳануз ўғлининг қаерга кўмилганини билмайди, унинг қабрини зиёрат қилиш учун имкон тополмайди. У ёгини сўрасангиз, ҳозир ҳам ўғлини очиқ-ошкор эслашга қўрқади. Бу «давлат» сирини ҳануз пинҳон тутиш кимга керак? 62-йил қурбонлари кўмилган жойни билатуриб, сукут сақлаш учун қанчалик ошланган виждон эгаси бўлиш керак? Ахир ҳалок бўлган новочеркасскликларни сирли равишда шаҳардан олиб чиқиб кетиш бўйича ўша операция шоҳидлари ҳали ҳаёт-ку.

Журналистлар, ССЖИ Халқ ноиблари олиб бораётган текшириш барибир ғалати. Расмий органларга аллазамонлардан бери маълум бўлган нарсаларни биз кўпдан буён ва зўр бериб оздан билиб олмоқдамиз.

Шундай бўлса-да, текшириш олға силжиётир. Ҳозирданоқ ҳалок бўлганлар қарийб барчасининг фамилияси аниқланди (уларнинг сонини генерал Шапошников, чамаси, 23—24 киши деб деярли аниқ кўрсатган эди). Ярадор бўлганларнинг исмлари ва уларнинг кейинги тақдири аниқланаётир. Ишончимиз комилки, ҳалок бўлганлар кўмилган жой ҳам яқин орада маълум бўлади. Ва шундан кейин экспертиза барча саволларга жавоб топади, ҳалок бўлганлар одамларга ўхшаб дафн этилади, умид қиламизки, ўша ерда ёдгорлик қад ростлайди.

Бу кунни ҳаммадан кўра кўпроқ яқинлаштирган инсоннинг ушбу кунга етиб кенолмагани алам қилади, кишига. Мен Петр Петрович Сиудани назарда тутяпман. Пётр Сиуда 1962 йили ишчи эди. Уни 2 июнь тонготарида ҳибсга олишди. 12 йилга ҳукм қилинган Петр Петрович («оммавий тартибсизлик»ларда қатнашган бошқа кишилар каби) қарийб беш йил қамоқхонада ўтириб чиқди. У бутун умрини ҳақиқатнинг тагига етишга сарфлади. Сиуда Новочеркасск қайтарилиши эҳтимоли бўлган тартибга қарши курашди. У ғазабнок академик Сахаровни фаол қўллаб-қувватлади, Афғонистонга қўшин киритилгач, айнан у Брежневга норозилик билдириб қаҳрли хат ёзди, бир неча кундан кейин эса, номаълум шахслар томонидан шафқатсизларча калтакланди.

Бутун шу йилларда Сиуда Новочеркасск фожиасини ўзича текширди. Жуда катта материал тўплади. Ушбу мавзуда ёзилган энг сўнгги ишини ҳам аввалгилари каби дипломатга жойлаб, охирги марта уйидан чиқди-ю, қайтмади. 5 май эрталаб уни уйидан сал нарида арча остида ҳушсиз ётган ҳолда кўришди. У яйдоқ ўтлоқда бутун оқшом ва тун бўйи ётди. Кўпчилик уни кўрди, лекин ҳеч ким «Тез ёрдам»га қўнғироқ қилмади. Касалхонада 17 дақиқадан сўнг, ҳаётдан кўз юмди. Унга тегишли дипломат изсиз йўқолди.

Петр Петрович Сиудани ўлимга олиб келган вазиятда жуда кўп таажжубга соладиган нарсалар бор. Гувоҳларнинг кўрсатмалари мижғов ва зиддиятли. Мана бир мисол: икки марта судланган Гача деган шахс бир гувоҳлигида 4 мартда йиқилиб тушган Сиудани туриб олишда ёрдам берганини айтса, бошқасида у билан айтишиб қолиб, кўздан ғойиб бўлган. Уни шу пайтгача топишолмайди. Бироқ, шу билан бир қаторда, қайтадан ўтказилган мустақил экспертиза ҳам ҳеч қандай янги маълумот бермади — ҳозирча ўлимга олиб келувчи расмий сабаб, бу мияга қон қуйилиши бўлиб турибди.

Петр Сиуда айблардан ҳоли бўладиган кунни кўролмай, ҳаётдан кўз юмди. Қабристонга олиб кетатуриб, унинг жасади солинган тобутни салкам 30 йил муқаддам ўша воқеалар бошланган Новочеркасск электровозсозлик заводи дарвозаси олдида тўхтатишди. 62-йилда кўчага чиққан завод ишчилари ворисларини мен ушбу мотамсаро кунда кўрмадим...

Халққа қарши жиноятларнинг мотамсаро рўйхатини таҳлил этишдек аччиқ юмушни Халқ ноибларидан бўлак яна ким ўз зиммасига олади, ва ниҳоят, сўнгги нуқтани қўйиш учун чора-тадбирларни ким қабул қилади?

Ю. БЕСПАЛОВ,
Ростов вилояти.

* * *

Суратлар «Центрнаучфильм» режиссёри Михаил Марьяновнинг «Новочеркасский альбом» ҳужжатли фильмидан олинган.

ХУЛОСА УРНИДА

Новочеркасск... Тбилиси... Вильнюс... Бу шаҳарларда турли йилларда тинч оломонга қарата қуроллардан ўқ узилди. Болалар ўлди, оналар ўлди, навжувонлар ўлди...

Нега? Нима учун?

Ҳар гал шунга ўхшаш воқеа содир этилса, шундай савол кўндаланг туради. Ҳар гал нуфузли ташкилотлар масалага ойдинлик киритиш учун, «енг шимариб» ишга киришади. Ҳар гал давлатнинг неча минглаб сўмлари сарфланади ва ҳар гал терговь натижалари рўзномаларда ҳамманинг ҳам кўзи тушавермайдиган бирон бир бурчагида кичик бир хабар тарзида эълон қилинади. Ўқиб, аслида нима воқеа юз берганини ўша воқеа устида бўлганлардан бошқа ҳеч ким тушунмайди.

Новочеркасск воқеаси кўпчиликка сабоқ бўлиши керак. У салкам ўттиз йил давомида халқ учун сирли воқеа бўлиб келди. Энди эса, жамоатчиликнинг, халқ ноибларининг зўри билан юзага чиқиб қолди, кенг оммага маълум бўлди. Ҳали иси чиқарилмаган қанчадан-қанча воқеалар бор...

Демократик жамият ҳар нарсада ҳалолликни, ҳаққонийликни тақозо қилади. Демократия сўз ўйинига айланиб қолмаслиги керак. Ҳар қандай хабар, уни айтиш қанчалар оғир бўлмасин, тўғри ва рўй-рост халққа етказилиши зарур. Жиноят жазосиз қолмаслиги даркор. Замон зўрники бўлиб қолмасин. Ана шундагина адолат тантана қилади, халқ ўз адолатпешаларига ишонади. Бундай ишонч учун бор гапни, ҳақ гапни айтиш керак.

Эгилган бошни қилич кесмайди.

Кўчқор НОРҚОБИЛ

Ўлимни шундоқ кўз олдимга келтирган жанггоҳга қайтиб киришга юрагим довламади.

Қалтираб зобит ортидан эргашарканман, ичкарида— ҳозиргина биз қочган тарафда танклар кўринди. Икки танк бизнинг машинани судраб келарди.

Машина сирти илма-тешик бўлиб кетганди. Танкчи совут ҳамда автоматимни бераётиб мени қаттиқ қучоқлади. Кўзларимдан ёш сизди. Бўғзим ачишиб ҳўнграб юбордим.

— Хафа бўлма, аскар! Омадинг бор экан. Сен қаҳрамонсан. Манавини кўр.

Унинг қўлидаги автомат мили икки жойидан тешилганди. Ким билади, ичкаридан вақтида чиқмаганимда нима бўларди. Автомат оператор хонасида ён томонга суяб қўйилганди. Балки ичкаридалигимдаёқ мил тешилгандир? Менинг ҳаётимга наҳотки шу бош бармоқдай темир қалқон бўлди?

— Буни Москвага юбориш керак, — деди зобит.

— Занғар, келиб-келиб теккан жойига қара, — қўшилади Ринат.

Кеч кирди. Қўшин Баграмга яқин ялангликда дам оларди. Азбаройи асабим шу қадар толиққан эдики, нималар юз бергани, энди нималар бўлаётганини англай олмасдим. Кўз олдимда турли шарпалар сузарди, холос. Машиналарнинг гулдираб қолишлари, яна алланималар шовқин суронлари тинмади. Ўзимни қўярга жой тополмасдим. Ўз танамни кўтаришга беҳол машина тагида чўзиларканман, уст-бошимда қотган қон ҳидидан кўнглим беҳузурланарди. Бўғила бошладим. Зўрға кўзларимни очаман. Тепамдаги бошпанам — БМТнинг тумшуғи тобора улканлашиб бораётгандай. Машина ичи гўё қонга лиқ тўлгану, унда менинг хаёлимдан элас-элас ўтаётган ота-онам, укаларим сузиб юргандай. Мен эса қопқа тепасида туриб уларни кузатаяпман... Ана отам, кейин эса укам шўнғиётир. Қонли гирдоб узра онамнинг чеҳрасини кўриб қоламан. У ҳам кўринмай кетди... Тағин юзага чиқди. Сочлари қип-қизил...

— Онажооон!!!

Бошим нимагадир қаттиқ урилди. Бу шамол чанг-тўзондан тўсиш учун қўйилган, девор вазифасини ўтовчи снаряд қутиси эди. Узоқларда худди баҳор ойларидагидай қишлоғимиз далаларида Раҳмонқул бобонинг трактори бир меъёрда ишларди. Негадир унинг ҳам уни ўчди. Бир оздан сўнг яна тариллай бошлади. Трактор, тўхтаб-тўхтаб юрарди.

Орадан узоқ йиллар ўтгандай бўлди. Кўзимни очдим. Тепамда ҳамроҳларим — Мусурмон, Нурмахон, механигимиз Ринат ўтирарди.

— Қалайсан?

— ... — бош силкийман.

— Роса қийналдинг-а? Яхшиям медик зобит жонингга оро кирди.

— Озгина тобим қочди.

— Ҳозирам қалтираяпсан. Энди дадилроқ тут ўзингни. Икки соатдан сўнг полкка қайтамиз. Мен Ҳайдарнинг машинасида кетаман...

— Мен-чи, Ринат?

— Сени ўн учинчига қўйишди. Бурсук контузия бўлибди, госпиталга олиб кетишди.

— Ҳайдарнинг... топишолмадими? «Ўлигини» деёлмадим.

— Йўқ... Энағарлар, ўлигини ҳам беришмади. Неча маротаба гаплашди бизникилар, — Ринат қўлларини мушт қилиб гапира бошлади, — улар шунчаликка боришади. Бизнинг жасадимиздан ҳам хун олишади.

Ғира-шира тонгда қайтишга тараддуд бошланди. Одатдагидай командир йўл олдидан ротани сафлади. У ҳам анча тушкун. Уни биринчи марта шу аҳволда кўришим. Олдингидай тантанали нутқ ирод этиб буйруқ бермади. Боши қуйи. Уставга қарши ўлароқ саф олдида лабидаги сигаретни узлуксиз тортарди. Уйқусизликдан қизарган кўзлари қуюқ тутун аро аянчли боқади.

— Йигитлар, оғайнилар!... Кеча сафимиздан уч киши кетди. Яхши йигитлар, азаматлар эди.... Улар менинг хотирамда бир умр сақланади. Бу лаънати Афғонистон азобини қалбимиздан ҳеч нарса суғуриб ололмайди. Бир-биримизни авайлайлик... Укаларим, эҳтиёт бўлинглар... Унинг кўзларидан ёш сизди, — дўстларимиз хотирасига сукут сақласак.

Эртасига маълум бўлди. Учала мурдани ҳам беришибди. Дивизия қўналғаси (штаби)да экан. Ўликларни олиб келиш учун сиёсий ишлар бўйича командир ёрдамчиси, лейтенант Шерстюк ва взводдошимиз Мусурмонларни тайинлашди.

Икки кун ичида ротага қайтган Мусурмон ўзгариб қолди. Ҳеч кимга гапирмайди. Эрталаб ошхонада ҳам туз тотмади. Бир нуқтага тикилаверди. Паришонхотир, бошини сарак-сарак қилади. У бир ҳафтача шу алфозда юрди. Зобитлар ҳам уни ўз майлига қўйиб беришди. Афтидан улар Мусурмоннинг нега гарангсифат бўлиб қолганини сезишганди.

Бир кун рота тушликка кетгач, казармага кирдим. Мусурмон ерга тикилган куйи кроватда бир ўзи ўтирарди.

— Нега ошхонага бормадингиз? Убу нарса олиб келайми?

У бош чайқаб, тўсатдан сўраб қолди:

— Сўз берасанми?

— Нима учун?..

— Ҳеч кимга оғиз очма. Учаласининг ҳам...

У йиғлаб юборди. Елкалари қаттиқ-қаттиқ силкинарди. Тошдай қотиб қолдим. Бир зум ўзимни йўқотиб қўйдим. Мусурмон иродали йигит эди.

— Менинг иккинчи бор кўришим, бундай воқеани. Жонга тегди, ука. Тезроқ қутулсайдик. Олдинги йил Чорикорда биттасини тирик ҳолда дарахтга осиб, шундай қийноққа солишган эди. У «дух» эди. Ҳануз қулоғимдан чинқириши кетмайди.

Мен ҳали кўп нарсалар кўришимга яна бир бор ишондим. Оёқларим қалтираб, ташқари чиқдим. Рота овқатдан «Россия» қўшиғини айтиб қайтарди...

(Охири. Боши ўтган сонда).

«ҚАРЗДОРЛИК» Акс-садо

(«ЕШ ЛЕНИНЧИ», 1991 ЙИЛ 17 АПРЕЛЬ)

Аминжон Маматовнинг «Қарздорлик» мақоласини ўқиб, қаттиқ ҳаяжонландим. Дарҳақиқат, муаллиф ўзлигимизни таниётган бир даврда ҳам ҳануз узил-кесил ҳал бўлмаётган муаммолар ҳақида сўз юритади. Бироқ шу ўринда мақола муаллифини айрим маълумотлар билан таништириб ўтсам.

Камина 1989 йил октябридан 1991 йил февралига қадар Тошкент шаҳар Кенгаши ижроқўмининг шаҳардаги жой номларини белгиловчи Атамалар комиссияси раис ўринбосари бўлиб ишлаганман. Шу даврда ўзим бевосита хабардор бўлган, амалга оширилишида иштирок этган лавҳаларни қайд этмоқчиман: 1990 йил бошидан 1991 йил биринчи чорагигача шаҳримиздаги кўчалар, мавзе, истироҳат боғлари, мактаблардан жами 415 тасига янги ном берилди. Шу жумладан, «Ниточная», «Фигурная» каби ҳеч бир маъно ва асосга эга бўлмаган 300 га яқин кўча номи ўзгартирилди. Масалан, «Полевая» кўчаси, XVI асрда яшаган тарихнавис, «Тарихи Рашидий» асари муаллифи Мирза Муҳаммад Ҳайдар номи билан; «Западная» кўчаси тарихий «Яккасарой» номи билан; «Черешневая» кўчаси буюк муҳаддис имом ат-Термизий номи билан; «Янгиш» ва «Ленточная» кўчалари қўшиб юборилиб, ҳазрати имом ибн Исмоил ал-Қаффол аш-Шоший номи билан; «Весна» кўчаси XIV асрда яшаган тарихнавис, «Тарихи Банокатий» асари муаллифи Абу Сулаймон Банокатий номи билан юритилди ва ҳоказо.

Мавзелардан: «Калинин массиви» номи «Абу Али ибн Сино мавзеси» деб; «Солнечний» эса Аҳмад Югнакий мавзеси деб; «Алгоритм» массиви номи «Ал-Хоразмий мавзеси» деб; «Ивановолик тикувчилик массиви» ва кўчаси тарихий Қушбеги номи билан қайта номланди.

Шаҳримизда 80 га яқин мактаблар бир нечтадан Ленин, Пушкин, Титов, Чкалов, Горький каби номларда эди. Улар ҳам халқимиздан чиққан саркарда-ю аллома, санъаткор, шоиру фузалолар номлари билан юритилди.

Улуғ султон ва олим Улуғбек номи кўча ва мактабдан ташқари яна «Ўзбекистон ЛКСМ 40 йиллиги» истироҳат боғига ҳамда метронинг янги қурилаётган бекатларидан бирига берилди.

Ҳамза ноҳиясидаги «Учительская» кўчаси ва 258-мактабга Чўлпон номи, «Новий путь» кўчасига ва 67-мактабга Фитрат номи, 165-мактабга Сўфизода номи, Ш. Руставели кўчасининг Бобур кўчасидан «Самарқанд» автоқўналғасигача бўлган асосий қисмига, 241-мактабга ва Тошкент матбаачилик ўқув юртига Усмон Носир номи, «Ўзбекистон ССЖ ва Ўзкомпартия 50 йиллиги проспекти» ҳамда метронинг янги қурилаётган бекатига Абдулла Қодирий номи берилди.

Шукур Бурҳонов, Ҳамза Умаров, Ботир Зокиров, Аброр Ҳидоятов, Раззоқ Ҳамроев, Саиджон Калонов каби санъаткорлар; С. Сирожиддинов, Я. Ғуломов, М. Нурмуҳамедов, А. Музаффаров каби академикларимиз: Чустий, Мискин, Мушкин, Зафар Диёр, Юсуф Шомансур, Раҳмат Файзий, Назир Сафаров каби қаламкашларимиз хотиралари абадийлаштирилиб, уларнинг ҳам номи кўчалар ва мактабларга берилди.

«Қарздорлик» мақоласида асосан Бобур хотирасини абадийлаштириш ҳақида сўз кетади. Тошкент шаҳрида 1990 йилнинг ўзидаёқ Б. Хмелницкий кўчаси (эндиликда тўлиғича), 121-мактаб, «Киров номли маданият ва истироҳат боғи» Заҳириддин Муҳаммад Бобур номини олди. Нафақат Бобур, балки унинг ўғли Ҳумоюн, қизи Гулбаданбегим хотираси ҳам абадийлаштирилди. «Ясний массиви» ва 302-мактаб Ҳумоюн номи билан; «Победа» кўчаси эса Гулбаданбегим номи билан юритилмоқда.

Дилмурод САИДОВ.

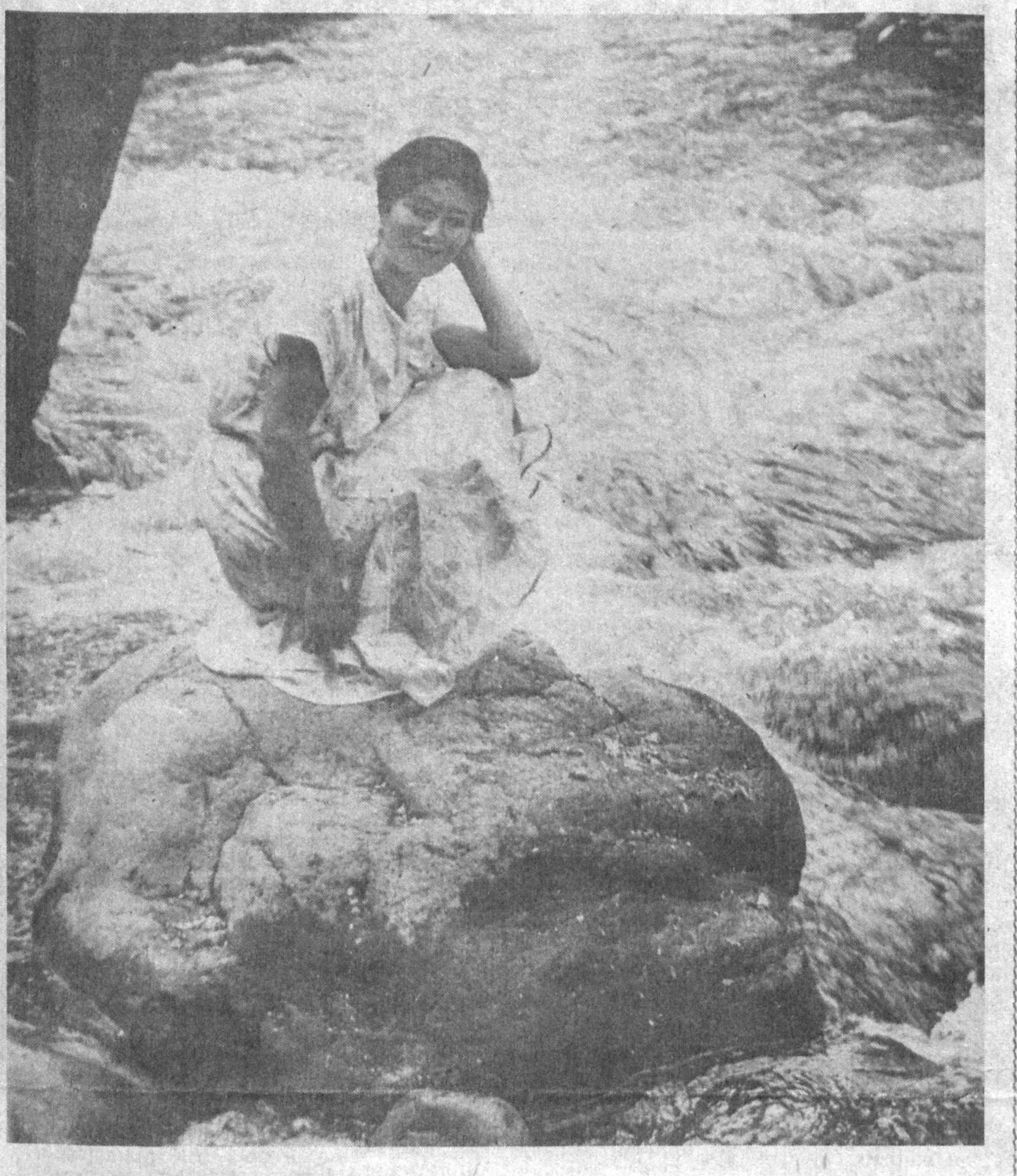

КЎНГИЛГА БЕҚИЕС ОРОМ БАҒИШЛАР, ЁЗ ФАСЛИДА СОЙНИНГ ҲАВОСИ... Сурат муаллифи Т. ҲАМРОҚУЛ.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

13 ИЮЛЬ — ШАНБА

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум». 9.00 «Ахборот». 9.25 Болалар театри. Й. Ҳусанов. «Уч оға-ини ботирлар». Ўзбек халқ эртаклари асосида. 10.25 Спорт кўрсатувлари: 1. «Қувноқ стартлар». 2. «Шоҳруҳ» клуби. 11.45 «Алифбо сабоқлари». I босқич (такрор.). 12.20 «Айна». Бадиий фильм («Туркманфильм»). 13.35 «Келажагимиз — мактабда». «Ўқитувчи-91» танловининг ғолиби Акром Суюнов ҳақида. 14.05 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Қишлоқ ҳақида ўйлар».

* * *

18.00 «Топишмоқлар куни». Мультфильм. 18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар». 19.00 Ўзбек тилини ўрганамиз. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 «Созандалар ҳақида ҳикоялар». Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти совриндори Шуҳрат Йўлдошев. 20.15 Оқшом эртаклари. 20.30 Москва. «Вақт». 21.10 «Хотира». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Рустам Ҳамроқулов. 22.00 «Ҳафтанома». 23.00 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Аэлита, эркакларга суйкалма». Бадиий фильм («Мосфильм»). 00.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

17.35 «Лабиринт». Мактаб ўқувчилари учун кўрсатув. 18.20 «Чўртан балиқ амри билан». Мультфильм. 18.35 Покистон халқ қўшиқлари ва рақслари. 19.00 «Новости». 19.20 «Созу розы жавони». 20.00 «Ахбор» 20.20 «Днепр бўйлаб». Кинолавҳа. 20.30 Москва. «Вақт». 21.10 «Амалий ҳамкорлик кўприклари». Тожикистон жумҳурияти Президенти К. Маҳкамовнинг Туркияга сафари ҳақида видеофильм. 22.20 Музафар Муҳаддинов куйлайди.

● МТ I

6.00 «Калинка» рус халқ чолғу ансамблининг чиқиши. 6.15 «Экранда Сибирь». Киножурнал. 6.25 РСФСЖда хизмат кўрсатган санъат арбоби, таъмирловчи архитектор Д. Барановский ҳақида ҳужжатли фильм. 6.50 Мультфильм. 7.00 Ритмик гимнастика. 7.30 Тонгги дам олиш кўрсатуви. 8.00 ТСН. 8.15 «Балатон, сен сахий денгизсан». Телевизион мусиқий фильм премьераси (Венгрия). 8.50 Режиссёр Б. Шамшиев фильмлари. «Иссиққўлнинг қирмизи лолалари» («Қирғизфильм»). 10.30 «Тонг юлдузи». 11.30 МТнинг олтин хазинасидан. А. Н. Островский. «Истеъдодлар ва мухлислар». Фильм-спектакль («Ленфильм»). 12.55 «Мансаб ибтидоси». 13.15 «50х50». «...16 ёшгача ва ундан катталар» программасига мусиқий илова. 14.30 ТСН. 14.45 «XX аср. Ташвишли даврлар хроникаси». «Қирқинчи... машъум йиллар...». Бадиий-публицистик фильм премьераси. 3-фильм. 16.00«Ер — она масканимиз». Фототанлов. 16.05 «Ўзлигинг намоён эт». Мусаввир А. Захарченко ҳақида кўрсатув. 16.20 «Янги номлар». Мусиқий кўрсатув. 17.05 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм премьераси. 6-серия. 17.30 «Халқаро панорама». 18.15 «Биг-Бенд бундесвера» оркестрининг концерти. 19.05 «Қисқа ўйин». Телевизион бадиий фильм премьераси («Союзтелефильм»). 20.30 «Вақт». 21.10 1991 йил қўшиқлари. 22.15 «Александр томошалари». 00.15 «Қисқа ўйин». Телевизион бадиий фильм премьераси.

«ҲАРАКАТ»ДА БАРАКАТ

Шерobод ноҳиясининг телетомошабинлари маҳаллий кўрсатувларни томоша қилиш имкониятига эга бўлдилар. Ноҳия маркази яқинида ретранслятор ўрнатилди, телестудия қурилди.

Термиз шаҳар кенгаши шу йил бошида рўйхатдан ўтказган «Ҳаракат» жисмоний тарбия-соғломлаштириш бирлашмаси бу ишларнинг ҳаммасини амалга оширмоқда.

— Асосий мақсадимиз вилоятимизда жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга кўмаклашишдир, — деди бирлашма раҳбари Равшанхўжа Ниёзов. — Бу йўналишда ҳозирдаёқ қандайдир ишларни амалга оширяпмиз. Москвадан тренажёрлар сотиб олиб, уларни турли ташкилотларга сотдик. Термиз шаҳрининг 5-даҳасида жисмоний тарбия-соғломлаштириш мажмуини ишга тушириш учун тайёрланаяпмиз. Сариосиё ноҳиясида ёшлар тоғ спорти лагерини очиш режалаштирилмоқда. Лагерга фақат вилоятимиздангина эмас, айни вақтда бошқа кўпгина жойлардан ҳам тоғ спортининг ихлосмандлари келишади.

Бироқ режалаштирилган ишларни амалга ошириш учун маблағ керак. Шундай қилиб, бирлашма Шеробод телемажмуига асбоб-ускуналар ўрната бошлади, у бошқа ишларни ҳам бажармоқда.

(ЎзТАГ мухбири).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ЎЗБЕКИСТОН ФУҚАРО АВИАЦИЯСИ БОШҚАРМАСИ

1991—92 ўқув йилига ФУҚАРО АВИАЦИЯСИ УЧУВЧИЛИК ВА АВИАЦИЯ БИЛИМ ЮРТЛАРИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Фуқаро авиацияси доирасидаги ўқув юртларига «учувчи», «штурман» ихтисоси бўйича — 17 ёшдан 22 ёшгача; «ҳаво кемаси бортида йўловчиларга хизмат кўрсатишни ташкил қилиш» ихтисоси бўйича — 17 ёшдан 24 ёшгача, бошқа ихтисослар бўйича — 25 ёшгача бўлган ўрта маълумотли, саломатлиги жиҳатидан танлаган соҳаси бўйича ишлашга яроқли эркак жинсидаги ССЖИ фуқаролари (Ленинград ва Красноярск билим юртларига хотин-қизлар ҳам) қабул қилинадилар.

Ёши ўқишга кираётган йилининг 1 сентябридаги ҳолат бўйича ҳисобга олинади.

БИЛИМ ЮРТИ: учувчилар, парвозларнинг радиотехникавий таъминоти билан боғлиқ ердаги воситаларни техникавий жиҳатдан ишлатиш бўйича авиация радиоэлектрончи-техниклар, ҳаво йўллари орқали юк ташиш ташкилотчилари, ҳаво кемалари ва авиадвигателларни техникавий жиҳатдан ишлатиш бўйича авиация техник-механиклари, ҳаво кемаларига ёнилғи-мойлаш материаллари билан хизмат кўрсатиш бўйича Ёнилғи-мойлаш материаллари хизматининг авиация техниклари, ҳаво кемаларидаги радиоэлектрон ускуналарни техникавий жиҳатдан ишлатиш бўйича авиация техниклари, ҳаво кемаларидаги учувчилик-навигация системалари ва электр ускуналарини техникавий жиҳатдан ишлатиш бўйича авиация электрончи техниклари, ЭҲМлар ва ахборот системаларини техникавий жиҳатдан ишлатиш бўйича электрончи-техниклар, парвозларнинг ёруғлик-техника таъминоти бўйича авиация техниклари, аэропортлардаги механизациялаштириш ва автоматлаштириш воситаларига техника хизмати кўрсатиш бўйича авиация техник-электр механикларини ТАЙЁРЛАЙДИ.

ЎҚИШ МУДДАТИ — ИХТИСОСГА ҚАРАБ 3 ЙИЛУ 3 ОЙГАЧА.

Аризалар ва ҳужжатларни қабул қилиш ҳамда тиббий кўрикдан ўтиш ишлари 26 июндан 31 июлгача Тошкент шаҳрида қуйидаги манзилда ўтказилади: 700167, УТЦ-3 аэропорти, қабул комиссияси, телефон 99-83-17. Тиббий кўрикдан 31 июлгача ўтилади;

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН МССЖ ВА ХОРАЗМ ВИЛОЯТИДА ёшовчиларнинг ариза ва ҳужжатлари қуйидаги манзилда қабул қилинади: Нукус шаҳри, аэропорт, кадрлар бўлими. Тиббий кўрикдан 25 июндан 15 июлгача ўтилади;

САМАРҚАНД, БУХОРО, ЖИЗЗАХ, ҚАШҚАДАРЁ, СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТЛАРИДА ёшовчилардан ариза ва ҳужжатлар қуйидаги манзилда қабул қилинади: Самарқанд шаҳри, аэропорт, кадрлар бўлими. Тиббий кўрикдан 26 июндан 8 июлгача ўтилади.

«Учувчи» ихтисоси бўйича ўқишга кирувчи абитуриентлар Тошкент шаҳрида касбий-руҳий саралаш ва жисмоний тайёргарлик текширувидан ўтадилар.

Техникавий ихтисосларга кириш имтиҳонлари Самарқанд шаҳрида — 11 июлдан 16 июлгача, Нукус шаҳрида — 18 июлдан 21 июлгача, Тошкент шаҳрида — 22 июлдан 6 августгача ўтказилади.

Фуқаро авиацияси билим юртига ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этадилар: ариза, ўрта маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), камида икки йиллик амалий меҳнат фаолиятига эга бўлган шахслар меҳнат дафтарчасидан кўчирма тақдим этадилар (бунда меҳнат фаолияти ўқишга кираётган йилнинг 1 сентябридаги ҳолат бўйича ҳисобланади), 086/У намунадаги тиббий маълумотнома, таржимаи ҳоли.

«Учувчи», «Ҳаво транспорти ҳаракатини бошқариш», «Ҳаво кемаси бортида йўловчиларга хизмат кўрсатишни ташкил этиш» ихтисослари бўйича ўқишга кирувчилар рентгенолог хулосаси билан бурун бўшлиғининг рентген суратини ҳамда руҳий-асаб диспансеридан олинган маълумотномани тақдим этадилар.

Паспорт ва ҳарбий хизматга муносабати тўғрисидаги ҳужжатлар қабул комиссиясига шахсан кўрсатилади.

Кириш имтиҳонлари математикадан (оғзаки), рус тили ва адабиётидан (ёзма); «Ҳаво кемаси бортида йўловчиларга хизмат кўрсатишни ташкил этиш» ихтисоси бўйича — чет тилидан (оғзаки), рус тили ва адабиётидан (ёзма) ўтказилади.

«Учувчи», «Ҳаво транспорти ҳаракатини бошқариш», «ҳаво кемаси бортида йўловчиларга хизмат кўрсатишни ташкил қилиш» ихтисослари бўйича ўқишга номзодлар касбий-руҳий яроқлилик юзасидан, «учувчи» ихтисоси бўйича ўқишни истайдиганлар эса — ССЖИ ГТО комплекси ҳажмида жисмоний тайёргарлик юзасидан ҳам текширувдан ўтадилар.

Авиатехника ва учувчилик-техника билим юртларига, Ленинград ва Красноярск авиатехника билим юртларидан ташқари, «ҳаво йўллари орқали юк ташишни ташкил қилиш» ихтисоси бўйича маълумоти тўғрисидаги ҳужжатларида фақат «4» ва «5» баҳоларга эга бўлган шахслар кириш имтиҳонларисиз, суҳбат натижалари асосида ўқишга қабул қилинадилар;

Етим болалар, ота-она қаровисиз қолган болалар, заҳирага бўшатилган ҳарбий хизматчилар, кириш имтиҳонларида ижобий баҳо олган тақдирда танловдан ташқари қабул қилинадилар, ҳунар-техника билим юртларининг кундузги бўлимини битирганларга бевосита билим юртини битирган йилдаёқ Фуқаро авиациясининг ўрта ўқув юртларига кириш ҳуқуқи берилади.

Кириш имтиҳонларини муваффақиятли топшириб, ўқишга қабул қилинганлардан ортиб қолган ўринларга бошқа ўрта махсус ва олий ўқув юртларига танловдан ўта олмаган шахсларни белгиланган намунадаги маълумотнома асосида қабул қилишга рухсат этилади.

Фуқаро авиацияси билим юртларининг курсантлари тўла давлат таъминотида бўладилар, уларга бепул ётоқхона, овқатланиш, формали кийим-бош берилади ва стипендия тўланади.

Ўқиш даврида ССЖИ Қуролли Кучларига чақирилишидан олиб қолиш ҳуқуқи берилмайди.

Маълумотлар олиш учун қабул комиссиясига, шунингдек, тайёрагоҳларнинг кадрлар бўлимларига мурожаат қилинсин.

● ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ ЙИГИТЛАР ВА ҚИЗЛАР!

10-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1991—1992 ўқув йилига

ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Якка буюртмаларни тикувчи-бичувчилар (ўқиш муддати — 1-3 йил),

Кенг ихтисосли сартарошлар (ўқиш муддати — 1 йил).

Ошпаз-қандолатчилар (ўқиш муддати — 1-3 йил),

музлатгичларни таъмирловчи усталар (ўқиш муддати 3 йил).

сотувчи-буфетчи, назоратчи-кассир (ўқиш муддати — 1 йил).

кенг ихтисосли сураткашлар (ўқиш муддати — 3 йил).

БИЛИМ ЮРТИГА 9—11 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

9-синф маълумотидагилар бепул овқат, кийим-бош ва 40-50 сўм стипендия билан таъминланадилар.

11-синф маълумотидагилар ойига 80—100 сўм стипендия билан таъминланадилар.

Билим юртига кириш ҳақидаги ариза директор номига ёзилиб, қуйидаги ҳужжатлар билан топширилади: туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида гувоҳнома ёки аттестат, соғлиғи ҳақида маълумотнома, ота-онасининг иш жойидан маълумотнома, турар жойидан маълумотнома, таржимаи ҳол, 6 дона фотосурат (3х4 см.).

Билим юртининг манзилгоҳи: 700098, Тошкент шаҳри Собир Раҳимов ноҳияси, Қорақамиш 1/2 даҳаси, 20-уй. (42, 43 «э», 56, 93-автобусларнинг; 27-трамвайнинг «Мактаб» бекати; 7, 10-троллейбусларнинг охирги «1/4 Қорақамиш» бекати; 82-автобуснинг «1/4 Қорақамиш» бекати).

Бош муҳаррир Жаббор РАЗЗОҚОВ.

Таҳрир ҳайъати: М. АБДУСАМАТОВА, А. АҲМЕДОВ (бош муҳаррир ўринбосари), К. ЖУМАНИЕЗОВ, А. ОРЗИМАТОВ, З. ОРТИҚХЎЖАЕВ, К. РАҲИМОВ, З. РИХСИЕВ (масъул котиб), С. РУСТАМОВ, Қ. ЭШМАТОВ, Т. ҲАЙИТОВ.

Таъсис этувчи: Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитаси (УЧРЕДИТЕЛЬ ЦК ЛКСМ УЗБЕКИСТАНА)

Рўзнома 1925 йил 8 февралдан чиқа бошлаган.

БЎЛИМЛАР: ёшлар сиёсати — 32-57-93; ижодкор ёшлар — 32-55-96; иқтисодиёт ва экология — 32-58-47; фан ва халқ таълими — 32-58-48; тарих ва маданий мерос — 32-58-47; спорт ва ватанпарварлик — 32-55-81; хатлар ва оммавий ишлар — 32-56-57; ахлоқ ва ахборот — 32-57-52; қабулхона — 32-56-58.

Манзилгоҳимиз: 700083. Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй. Индекс: 64607. 380.000 нусхада чоп этилади.

Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўзномамиз ҳафтанинг сешанба, чоршанба, жума, шанба кунлари чиқади.

Яна рўзномада кўришгунча!

Ўзбекистон КП МҚ нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси.

Чоп этиш вақти соат 20.00 га белгиланган. Чоп этиш учун соат 19.00 да имзо чекилди.

Буюртма № 5698

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12